

ALP 12/26/88

DARBININKAS

Vol. LXXVII, Nr. 43

Lapkričio - November 6, 1992 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS

Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.

Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina

50 centų

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

— Vilniuje spalio 24 d. atidarytas genocido aukų muziejus. Muziejus įrengtas rūmuose, užimančiuose beveik visą kvartalą tarp Vasario 16-osios ir Aukų gatvių, kur veikė teismas ir prokuratūra, gestapas ir KGB. Čia buvo planuojamas genocidas, kalinami, tardomi, kankinami ir žudomi Lietuvos valstybės piliečiai. Tad ir svarbiausi muziejaus eksponatai yra kameros, kuriose kalėjo ir mirė žmonės, o taip pat kabinetai, kuriuose jie buvo tardomi. Vėliau bus parngta ir dokumentų ekspozicija.

— Yehudi Menuhin, įstabus smuikininkas ir dirigentas, spalio 24 d. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje dirigavo G. F. Händelio oratoriją "Mesijas". Ją atliko Kauno valstybinis choras, Lietuvos televizijos ir radijo kamerinis choras, orkestras "Sankt Peterburgo camerata" (meno vadovas ir dirigentas S. Sondenkis), solistai.

— Šveicarijos konfederacija pažadėjo Lietuvai suteikti iki 10 milijonų Šveicarijos frankų sveikatos apsaugai, energetikai, infrastruktūrai plėtoti. Tokia neatlygintinos finansinės paramos sutartis bus pirmoji. Jos pasirašyti į Berną spalio 21 d. buvo išvykusi Tarptautinių ekonominių santykių ministerijos delegacija.

— Vilniaus universiteto filologijos fakulteto tarybos sprendimu 118 auditorijai suteiktas lietuvių literatūros klasiko Vinco Krėvės vardas. Šioje vietoje didžiausių fakulteto auditorijų profesorius V. Krėvė yra skaitęs literatūros paskaitas. Šioje auditorijoje spalio 22 d. surengtas Krėvės gimimo 110-ųjų metinių minėjimas.

— Vytenis Aleškaitis, Tarptautinių ekonominių santykių ministras, spalio 9 d. priėmė Pasaulio banko nario Japonijos eksporto ir importo banko paskolų departamento direktorių W. Joshido. Šis bankas žada Lietuvai suteikti \$45 milijonų paskolą.

— Kaune, IX forto muziejuje, spalio 15 d. atidaryta paroda "Komunizmo genocidas prieš Lietuvą". Ji veiks iki gruodžio pabaigos.

"ATSIRADO" MOLOTOVO-RIBBENTROPO PAKTO ORIGINALAS

Ilgus dešimtmečius Sovietų Sąjunga neigė Molotovo-Ribbentropo slaptųjų 1939 m. paktų egzistavimą. Tačiau šiomet spalio 29 d. Rusijos prezidento Jelcino padėjėjas gen. Dmitri Volkogonov per Maskvos TV pranešė, kad tų paktų originalai surasti SSSR Komunistų partijos archyvuose. Jie atrasti byloje tarp devynių dokumentų.

Tarp tų dokumentų yra Molotovo ir Ribbentropo pasirašytoji sutartis, pasidalijant Rytų Europą įtakos sferomis. Tie patys sutartimams, kaip žinia, davė pa-

BALTIJOS RESPUBLIKOS RUOŠIASI KREIPTIS Į JT SAUGUMO TARYBĄ

— Kariuomenės atitraukimą Jelcinas sieja su rusų tautinės mažumos teisėmis —

Vos mėnesiui praėjus nuo to laiko, kai Jungtinėse Tautose oficialiai įregistruota Rusijos ir Lietuvos gynybos ministrų Maskvoje rugsėjo 8 d. pasirašyta sutartis dėl Rusijos kariuomenės atitraukimo iš Lietuvos iki 1993 m. rugpjūčio pabaigos, kai staiga ji pakeista Jelcino spalio 29 d. išleistuju dekretu.

Rusijos prezidentas suspenduoja Rusijos kariuomenės išvedimą iš Baltijos respublikų, reikšdamas "susirūpinimą" dėl rusų tautybės gyventojų traktavimo tose šalyse. Šis jo įsakymas išleistas devynioms dienoms pralinkus nuo Rusijos gynybos ministro pranešimo, kad kariuomenės atitraukimas sustabdomas dėl to, jog Rusija neturinti kur tą kariuomenę apgyvendinti, neva, stokojant jai gyvenamųjų patalpų.

Rusija sulaužė sutartį

Vienokiu ar kitokiu pretekstu kariuomenės atitraukimo sustabdymas Baltijos respublikose yra didelis smūgis, nes šis klausimas yra pats svarbiausias tų šalių saugumo sistemoje. Lietuvai gi jisai yra daug skaudesnis, nes tenai Jelcino dekretas reiškia, kad Rusija sulaužė savo sutartį, kuri rugsėjo 28 d. buvo užregistruota ir Jungtinėse Tautose bei kitose tarptautinėse organizacijose.

Šiuo metu posėdžiaujančios Jungtinių Tautų sesijos darbotvarkėje tebėra tos armijos išvedimo klausimas. Jis gal bus svarstomas lapkričio mėnesio gale, bet dabar susidarė pavojinga situacija, kviečianti imtis skubių žygių. Baltijos respublikų misijos Jungtinėse Tautose konferuoja tarp savęs ir dairosi talcos iš joms draugiškų kitų JT narių, kaip ieškoti teisybės.

Svarstoma neatidėliojant kreiptis į Saugumo Tarybą, atkreipiant Jungtinių Tautų dėmesį, kad toksai Rusijos prezidento dekretas nukreiptas prieš taiką ir stabilumą Baltijos regione. Tik dar nežinia, ar bus prašoma sausaukti specialų Saugumo Tarybos posėdį ar bus pasitenkinta jungtinių Baltijos respublikų protesto pareiškimu, ar kaip nors kitaip.

Neaišku, kodėl įjungta ir Lietuva

Apie Rusijos prezidento dekretą, suspenduojantį kariuome-

nes atitraukimą iš Baltijos respublikų, plačiai informavo "The New York Times" spalio 30 d., išspausdindamas savo korespondento Maskvoje Serge Schmemann pranešimą.

Ten dar rašoma, kad Jelcino dekretu visiškai neminima kariuomenės atitraukimas pradedas, kai su trim Baltijos respublikomis bus pasirašyti susitarimai dėl kariuomenės išvedimo iš Baltijos respublikų ir rusų tautybės gyventojų teisių. Taip pat kalbama ir apie tai, kad šios problemos siejasi ir su ekonominių susitarimų vykdymu, duodant suprasti, kad Jelcinas galįs pradėti svarstyti ir naftos bei kitų gaminių tiekimo sustabdymą Baltijos respublikoms.

Korespondentas Schmemann rašo, kad nesą aišku, kodėl prezidentas Jelcinas savo dekretu kalba apie visas tris Baltijos respublikas. Esą su Estija ir Latvija turima problema dėl jų traktavimo rusų tautybės gyventojų, ir primena, kad su Lietuva jau buvusi pasirašyta sutartis kariuomenei išvesti.

Savo reportažą iš Maskvos jis baigia bendra ekonomines ir politines padėties Rusijoje apžvalga. Daro išvadą, kad greičiausia

Jelcinas tokį dekretą išleido, nes norėjo nors viename fronte apraminti savo opoziciją, kuri, susidariusi iš nacionalistų ir komunistų, atakuoja jį iš visų galimų pozicijų ir trukdo jo užsibrėžtas reformas.

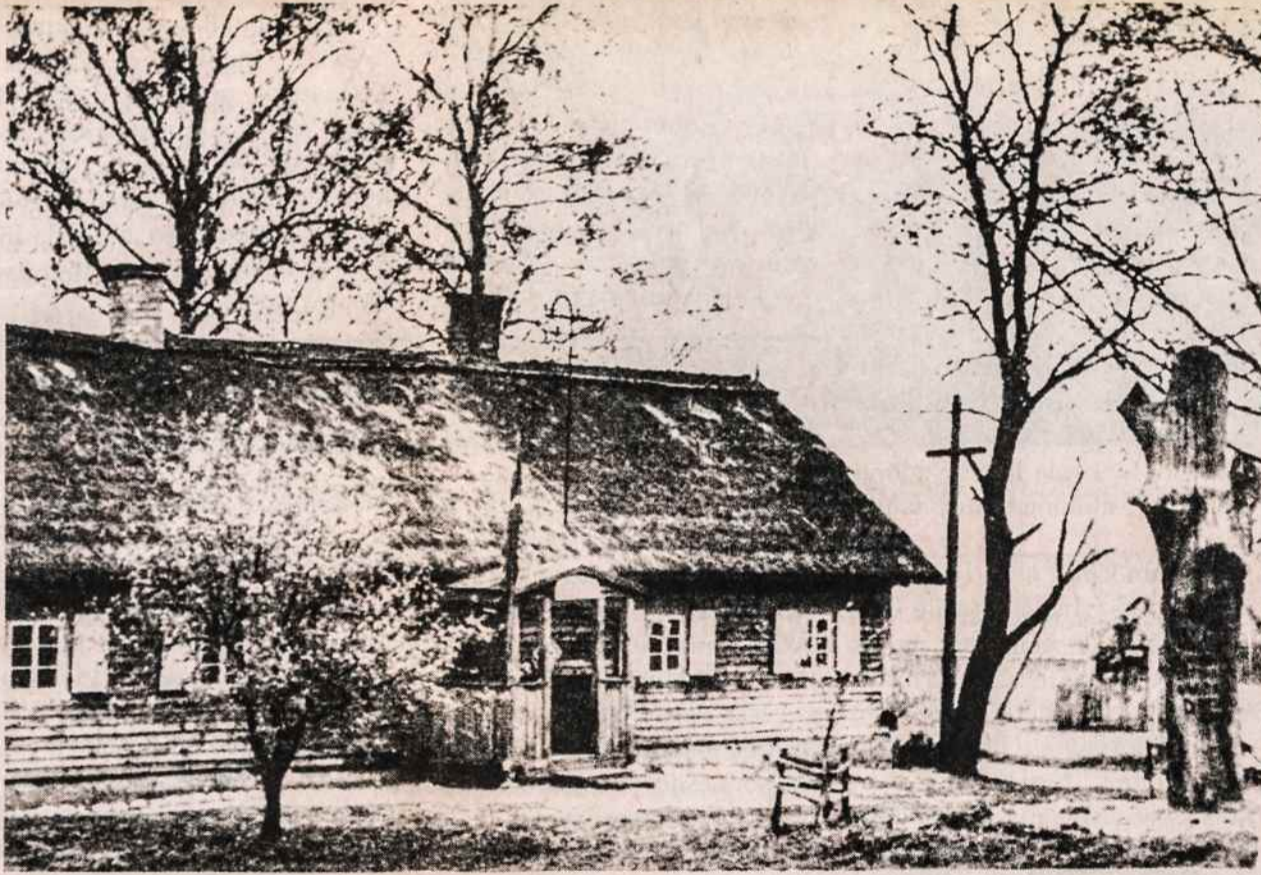
Ambasadorius Lozoraitis smerkia Jelcino potvarkį

Lietuvos ambasadorius Washingtono Stasys Lozoraitis spalio 29 d. išleistajame pareiškime pasmerkė Jelcino įsaką, suspenduojantį kariuomenės atitraukimą iš Lietuvos ir kitų Baltijos respublikų.

Pareiškime sakoma: "Mes esame giliai nusivylę Rusijos prezidento sprendimu sulaužyti susitarimą, pasiektą tarp jo ir mūsų prezidento Landsbergio, mažiau nei prieš du mėnesius ir Maskvoje pasirašytą abiejų šalių gynybos ministrų. Aš prisimenu Jelcino atstovo tvirtinimą, kad šiai sutarčiai nesama jokių politinių kliūčių".

Toliau ambasadorius Lozoraitis sako, kad dabar nurodytoji priežastis esanti skirtinga nuo tos, kuri buvo skelbta gynybos ministro, o kiek ji liečia Lietuvą,

(nukelta į 2 psl.)

Taip dabar atrodo atstatytas Vinco Krėvės gimtasis namas Subartonyse.

VINCAS KRĖVĖ SUGRĮŽO

Didžiojo lietuvių literatūros klasiko Vinco Krėvės pelenai, kartu su jo žmonos Onos Marijos pelenais, sugrįžo į Lietuvą ryšium su ten minimu rašytojo 110-uoju gimtadieniu.

Philadelphijos lietuviai, tarp kurių rašytojas su šeima apsigyveno 1947 m. ir kurie jam mirus 1954 m. buvo pastatę ant jo kapo paminklą, su juo atsiveikino spalio 10 d.

Spalio 16 d. Vilniaus aerouoste nusileido lėktuvas su rašytojo ir jo žmonos palaikais. Drauge su urnas lydėjusiu literatūros kritiku Albertu Zalatoriumi į Lietuvą atskrido ir rašytojo dukra Ona Aldona Krėvaitė-Mošinskienė ir skulptorius Petras Vaškys.

Pasitiko Kultūros ir švietimo ministras D. Kuolys, Mokslų Akademijos prezidentas J.

Požėla, akademikas E. Vilka, Rašytojų sąjungos pirmininkas V. Martinkus ir gausus būrys kultūros darbuotojų.

Spalio 17 d. ryte buvo palaikų lankymas, 11 val. iškilmingos mišios Šv. Jono bažnyčioje, o po jų — palaikai išlydėti į Merkinę. Ten spalio 18 d. pavakarėm abi urnos palaidotos Subartonyių kapinėse, laidotuvių procesijai prieš tai sustojus prie atstatyto Krėvės gimtojo namelio Subartonyių kaime.

Subartonyių kapinaitėse, kur šalia savo tėvų atsigulė rašytojo ir jo žmonos palaikai, prie kapo duobės kalbas pasakė Parlamento atstovas, Mokslų Akademijos prezidentas, Rašytojų sąjungos pirmininkas, prof. A. Zalatorius ir daug kitų.

Kalbėtojai priminė Krėvės palikimą, kuris yra vertingas įvai-

Su daugelio pasaulio valstybių vadais ir prezidentais teko susitikti Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirm. Vytautui Landsbergiui. Šioje nuotraukoje jis Prancūzijos prezidentui François Mitterrand šiemet gegužės 14 d. rodo Vilniuje namą, kuriame 1918 m. vasario 16 d. buvo pasirašyta Lietuvos nepriklausomybės deklaracija. Nuotr. Viktoro Kapočiaus.

LANDSBERGIO 60 M. AMŽIAUS SUKAKTIS

Lietuvoje plačiai pažymėta Aukščiausiosios Tarybos pirm. Vytauto Landsbergio šešiasdešimt metų amžiaus sukaktis.

Jo gyvenimas ir veikla pavaizduota Martyno Mažvydo bibliotekoje vykstančia paroda ir specialiai išleistu leidiniu "Laisvės byla".

Bibliotekoje — sukaktuvinių parašytos knygos, straipsniai, nuotraukos. Knygoje, pasirodžiusioje sukakties išvakarėse

(jis yra gimęs 1932 m. spalio 18 d. Kaune), surinkti svarbiausieji jo rengti dokumentai, pasakytos kalbos, pranešimai, taip pat straipsniai, interviu, pokalbiai, pasižymėtos mintys. Chronologiškai išdėstyta medžiaga, papildyta keliasdešimties kitų dokumentų bei piešinių ir nuotraukų, suglaustai peržvelgia lemtingą Lietuvos valstybės atkūrimo laikotarpį nuo 1990 m. kovo 11 d. iki 1991 m. rudens — nuo laisvės paskelbimo ir pasaulinio Lietuvos pripažinimo. Knyga turi 392 psl.

Landsbergio nepalūžtantį ryžtą ir pasiūkiojimą, atkuriant Lietuvos valstybę ir įtvirtinant jos nepriklausomybę bei gerą vardą pasaulyje, iškelia ir daugelis paskirų ir kolektyvinių sveikinimų, atsistų jam asmeniškai ar paskelbtų Lietuvos spaudoje. Jam linkėta ištvėmės ir sveikatos tolimesnėje veikloje.

Tarp užsienio sveikintojų yra ir Rusijos prezidentas Jelcinas. Tasai jam rašo: "Susitikimų metu tarp mūsų, man atrodo, susiklostė geri dalykiniai asmeniniai santykiai. Tai leidžia spręsti dažnai nelengvus klausimus, kurių daugelį Rusija ir Lietuva paveldėjo iš subyrėjusio komunistinio režimo. Tikiuosi, kad ir ateityje pagarbiai bendraudami mes rasime abiem pusėm priimtinus sprendimus. Rusija ir Lietuva turi nuolatinius ir įvairiapusių ryšius. Mūsų tautos suinteresuotos visokeriopa juos plėtoti ir stiprinti".

Jelcinas baigia linkėjimais Lietuvos žmonėms, pasirinkusiems nepriklausomybę, gerovės ir klestėjimo, o Landsbergiui — sveikatos ir sėkmės atsakingame Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko poste, ir kad liktų nors kiek laiko muzikai.

(nukelta į 5 psl.)

BALTIJOS VALSTYBIŲ TARYBA TARSIS DĖL BENDRŲ ŽYGIŲ

Ryšium su Rusijos prezidento Jelcino išleistu potvarkiu dėl kariuomenės atitraukimo suspendavimo, lapkričio 5 d. Vilniuje renkas Baltijos Valstybių Taryba specialios sesijos.

Norima bendrai peržvelgti susidariusią padėtį, ją išdiskutuoti ir surasti visiems priimtina formą dėl bendros akcijos tarptautiniuose sluoksniuose.

Tuo tarpu New Yorke Baltijos valstybių misijos prie Jungtinių

Tautų išleido savo ambasadorių pareiškimus ryšium su Jelcino spalio 29 d. įsakymu sustabdyti Rusijos kariuomenės atitraukimą. Tie informacijos biuletiniai išplatinti Jungtinių Tautų diplomatų ir informacijos priemonių atstovų žiniai. Aiškinama tikroji padėtis ir reikiamas nusivylimas Jelcino įsaku, kuris vadinamas "tolimesne šaltojo karo našta, reikalaujančia didesnio dėmesio".

NATO karinio komiteto pirmininkas generolas Vagleik Eide spalio 13 d. su oficialiu vizitu buvo atvykęs į Lietuvą. Pasimatė su Aukščiausiosios Tarybos pirm. Vytautu Landsbergiu, premjeru Aleksandru Abišala, užsienio reikalų ministru Algirdu Sandarū ir kitais aukštais pareigūnais. Buvo aptarti Lietuvos integracijos į Europos kolektyvinio saugumo sistemą klausimai. Nuotraukoje svečias su Lietuvos Apsaugos ministru dr. Audriumi Butkevičium. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

NIŪRI PADĖTIS LIETUVOJE

Artėjant žiemai, padėtis Lietuvoje darosi vis labiau kritiška. Rusijos naftos ir dujų tiekimo sumažinimas kelia visų susirūpinimą. Jeigu dabar jau dejuojama dėl karšto vandens ir šilumos stokos, tai kas bus, kai tikri žiemos šalčiai užeis. Atrodo, kad tikrai bus baisu — visos gyvenimas Lietuvoje gali sustoti.

Pereitą savaitę gautas laiškas, rašytas spalio 12 d. "Darbininko" bendradarbiui. Jame sakoma:

Šiandien premjeras Abišala Maskvoje tarsis dėl naftos ir dujų tiekimo atnaujinimo, o aš, neapsikentęs iš namų į darbo kabinetą atsinešiau elektrinį šildytuvą. Mat ir namie, ir darbe labai šalta, drėgna (naktimis jau būna šalnos, sninga). Šąla moksleiviai, ligoniniai, iš rikiuotės išeina techninių laboratorijų aparatūra.

Tęsiasi kainų pasiūlykė. Dabar vienas doleris kainuoja 250 talonų, o Maskvoje — 350 rublių. Nežinia, kaip važinės greitai pagalbos, policija, kaip bus vežamos prekės, nekalbant jau apie mus eilinius vairuotojus, nes niekur nebėra benzino. Jo komercinė kaina — 70 talonų už vieną litrą. Taigi automobilio baką pripildyti reikia 1,500 ta-

TEISINĖ SUTARTIS TARP LIETUVOS IR GUDIJOS

Vilniuje spalio 20 d. Gudijos teisingumo ministras Leonid Daščuk ir Lietuvos teisingumo ministro pareigas einantis Zenonas Juškevičius pasirašė jau anksčiau abiejų šalių inicialais patvirtintą sutartį dėl teisinės pagalbos ir teisių santykių civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose.

Toks dokumentas šią vasarą buvo pasirašytas su Rusija, ateityje numatoma tai padaryti ir su Estija bei Latvija.

Pasirašymo akte dalyvavo ir abiejų delegacijų nariai, kurie dirbo prie sutarties teksto, iš Užsienio reikalų, Teisingumo, Vidaus reikalų ministerijų, Generalinės prokuratūros. Šia sutartimi nustatomos ir Gudijos ir Lietuvos teisininkų, prokuratūros darbuotojų veiklos ribos šių šalių piliečių atžvilgiu.

Dabar nusikaltusiam Lietuvoje nelengva bus pasislėpti Gudijoje ir atvirkščiai. Teisinė pagalba civiliniais klausimais labai aktualiai pasienio gyventojams, kai reikia spręsti nuosavybės, turto dalybų, šeimos klausimus.

Sutartis įsigalios po Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos ratifikavimo.

lonų (Tu gi žinai, kad rublių Lietuvoje nebėra).

Jeigu dar pridursiu, kad nepaprastai padidėjo nusikalstamumas (šaudoma, sprogdinama tiesiog gatvėse), klesti korupcija, vagiama kas tik po ranka pakliūva. Ypač spalvotieji metalai, automobiliai, plėšiami butai. Taigi, jei pridėsiu visa, tai gal susidarysite bent apytikrą vaizdą apie šio rudens Lietuvą.

Negalima nutylėti ir to, kad labai neramina padėtis žemės ūkyje. Su siaubu ir nuostaba žiūrėjome TV laidą, kad jau rugpjūčio mėnesį farmose dėl pašaro stokos krito verseliai, gai-

LIETUVA UŽMEZGĖ SANTYKIUS SU EKVADORU

Lietuvos Nuolatinė Misija Jungtinėms Tautoms pranešė, kad spalio 20 d. Lietuvos ir Ekvadoro atstovai Jungtinėms Tautoms ambasadoriai Anicetas Simutis ir Jose Ayala-Lasso susitiko Ekvadoro misijoje New Yorke ir pasirašė bendrą komunikatą, kuriuo Lietuva ir Ekvadoras užmezga diplomatinis santykius.

Komunikate nurodyta, kad abiejų valstybių santykiai bus grindžiami tarptautinės teisės principais, ypač tais, kurie užtikrina valstybių lygybę, pagarbą jų nepriklausomybei, valstybinį suverenumą, teritorinį integritumą, nesikišimą į vidaus reikalus, taikingą ginčų sprendimą ir nepripažinimą jėga įvykdytų teritorinių pakeitimų.

Ambasadoriais tarp Lietuvos ir Ekvadoro bus pasikeista vėliau, sutarus dėl abiemis, šalims patogios datos.

liai riaumoj. karvės. Dabar gi galvijai pusvelčiui parduodami už užsienį, nes neparuošta pakankamai pašaro.

Ko nepadare sausra, pribaiigė mūsų politikų trumparegiškumas bei menka kompetencija. Noras žūt-būt ir iš karto sunaikinti kolchozus davė apgailėtinus rezultatus. Technika išparduota, farmos nusiaubtos, o ką gali padaryti vargšas ūkininkas, neturėdamas nei trobesių, nei technikos, padargų, trašų, juolab kad jų kainos fantastiškos. Geriausiu atveju jis gali pramaitinti save, savo vaikus, bet ne duoti prekinę produkciją.

Štai tokioje aplinkoje vyksta rinkiminė kompanija. Ekspremjeras Vagnorius, kuris tiek blogo padarė Lietuvai, atmetė ją velnias žino kiek atgal, nė neįaučia savo atsakomybės, vėl vaikšto aukštai pakelta galva parlamente, savo rinkiminėse kalbose dėl susidariusios katastrofiškos padėties kaltina kairiuosius, minsterijas, banką, savivaldybes, tik ne save ir savo administraciją. Tai, beje, būdingas mūsų "vadu-

LIETUVOS KONTROLIERIUS DALYVAUJA TARPTAUTINIAME SUVAŽIAVIME

Lietuvos Valstybės Kontrolės Departamento direktorius Kazimieras Uoka buvo atvykęs į IN-COSAI (International Congress of the Supreme Auditing Institutions) tarptautinę konferenciją, vykusią Washingtone spalio 17-23 dienomis. Jis dalyvavo plenarinėse sesijose, vakarais vyko priėmimai visiems konferencijos dalyviams.

Uoka, lydimas Lietuvos ambasados atstovo Washingtone, susitiko ir užmezgė kontaktus su įvairių šalių kontrolieriais, susitarta dėl mokomosios literatūros

BALTIJOS RESPUBLIKOS RUOŠIASI

(Atkelta iš 1 psl.)

tai ji esanti absoliučiai neteisėga. Rusijos vyriausybė nepateikė nei vieno įrodymo, remiančio jos kaltinimą, kad rusų tautinė mažuma diskriminuojama Lietuvoje.

Ambasadorius nurodė, kad Lietuvoje yra pažangūs įstatymai, apsaugojantys etninių mažumų, jų tarpe ir rusų, globą. Lietuvos pilietybės įstatymas yra vienas liberališkiausių Europoje. Kiekvienas asmuo, nuolatos gyvenantis Lietuvoje nuo 1989 m. lapkričio 3 d., nepaisant tautybės, galėjo gauti pilietybę be jokių sąlygų ir laukimo periodo. Jie turėjo teisę ir dalyvavo Lietuvoje vykusiuose rinkimuose.

Čia ambasadorius priminė ir 1991 m. liepos 29 d. tarp Jelcino

ku" bruožas.

Tokioje aplinkoje nelabai džiaugsmingas yra mūsų gyvenimas, dar niuresnė ateitis. O rinkimų rezultatus aš beveik galiu prognozuoti. Kad tik dėlto nebūtų skardesnių pasėkmių!

Štai kiek sukeverzojau, nes pirštai šąla.

Algis

Tad štai kokios nuotaikos dabartinėje Lietuvoje. Šio laiško autorius, pagal profesiją žurnalistas, kad ir trumpai, bet vaizdingai nušviečia, kas ten darosi. Ir mes, gyvenantieji išeivijoje, turėtume rimtai pagalvoti, kaip mes galėtume padėti toje komplikuojuoje situacijoje. (kkm)

Lietuvos vyriausybė įsteigė penkias metines Lietuvos nacionalines kultūros ir meno premijas. Jos bus skiriamos už reikšmingiausius paskutinių penkerių metų Lietuvos, taip pat pasaulio lietuvių bendruomenės, menininkų darbus. Kiekvienos premijos dydis 40 kartų viršys minimalų pragyvenimo lygį. Dabar jis yra 1600 talonų per mėnesį. Kasmet premijos bus skiriamos iki gruodžio 15 d., o įteikiamos Vasario 16-osios šventės proga.

ir Landsbergio pasirašytą susitarimą, kuris yra dar palankesnis rusų tautybės mažumoms, negu kitoms Lietuvoje esančioms. Pagal tą susitarimą gyventojai, kurie atsikėlė į Lietuvą tarp 1989 m. lapkričio 3 d. ir 1991 m. liepos 29 d., gavo teisę gauti Lietuvos pilietybę be jokių sąlygų. "Todėl, — pabrėžė jis, — jei jau esanti kokia nors diskriminacija, tai diskriminacija, palanki rusų

tautinei mažumai".

Dėl Jelcino dekreto reagavo ir NATO vadovybė bei JAV Valstybės departamentas.

NATO būstinėje Briuselyje jos atstovas ragino Rusiją neatidėti kariuomenės išvedimo.

Gi JAV Valstybės departamento pareigūnas Joseph Snyder pareiškė, kad šis Jelcino žygis sudaro pavojų JAV ekonominės paramos suteikimui.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuvas. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuvos. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706. Tel. 813 360-5577. **KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME**, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, FL 33707. Tel. 813 345-9393. **WOODLAWN MEMORY GARDENS**, 101 58th St., S. St. Petersburg, FL 33707. Tel. 813 345-9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vieta - OHLETT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvi niai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmdieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmdieniais 9-10 val. ryto WWNK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bay-side, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

KOLODNY&KOLODNY: Virginia Kolodny, lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, NY 10007. Tel. 212 349-7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejais, namų pardavimas, testamentai, išnuomojimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorke valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos atsiminimai", sekmdieniais nuo 2 iki 3 val. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama angliu kalba iš tos pačios stoties, girdima irgi sekmdieniais nuo 1 iki 2 val. popiet. Dr. J. J. Stukas - direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636.

MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvių advokatė, patarnauja visuose teisiniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 962-5810.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
TAI MŪSŲ VIENTELĖ VIETA.
- GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

Benediktinės, ką tik prieš pusmetį atgaivinusios savo bažnyčią, jėzuito Tėv. P. Masilionio įsteigtos eucharistietės, Marijos Nekalto Prasidėjimo ir kitos vienuolės dalyvauja Kauno jėzuitų Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčios atšventinime rugpjūčio 30 d. Nuotr. V. Šimkūno, SJ.

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second-Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 Cents
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Išlaikykime Lietuvos nepriklausomybę

Lietuvoje Seimo rinkimai dar nėra pasibaigę. Spalio 25 d. vyko patys pagrindiniai rinkimai, kurie parodė, kad Sąjūdis pralaimi, o laimi buvusi Komunistų partija. Žinią komentavo New Yorko spauda, radijas ir televizija. Taip pat ir užsienio žinių tarnybos. Visi nusistebėjo, kad kraštas, ką tik išsivadavęs iš Sovietų Sąjungos, atsiplėšęs nuo jos pats pirmasis, štai vėl atsiska veida į Maskvą.

Išėjimo lietuvių tarpe žinia sukėlė daug nerimo. Išėjimo buvo ir yra už demokratinę Lietuvą, kuri ekonomiškai sugebėtų tvarkytis ir stiprėti. Tokias pastangas išsivija ir rėmė.

Valstybės gyvenime yra nuolatinis bangavimas — valdžios keičiasi. Kiek kartų valdžia keitėsi tokioje Anglijoje, ypač Prancūzijoje, kad ir Amerikoje. Pasikeitęs valdžiom, valstybė išsilaukė ir vėl tvirtėjo, sprendė savo problemas demokratiniais principais.

Ta prasme nėra ko nusigąsti, kad ir Lietuvoje keičiasi valdžia. Vienos valdžios įsisėnėjimas atneša stagnaciją, pataikavimus, iškelia į paviršių vidutiniokus arba negabiuosius, kurie moka pataikauti ir prisitaikyti. Pasikeitimai neleidžia valstybei sustingti, iškelia naujus talentus. Bet viena sąlyga — tie žmonės turi būti sąžiningi ir pajėgūs tvarkyti valstybinius reikalus.

Lietuva tiek metų buvo Sovietų Sąjungos okupuota, jėga įjungta. Jai buvo pristatoma ir valdymosi sistema ir gyvenimo būdas. Žmogus gyveno tokiaime krašte, kur viskas buvo valstybės. Per metų metus jis susiformavo pažūrą į darbą, į turtą, į visuomeninį pareiškumą. Kai viskas valstybės, tai turto galima ir nebranginti ir negerbti. Gali-

ma lengvai jo dalį pasisavinti. Ir tai nebuvo laikoma vagyste. Darbas valstybei irgi buvo paviršutiniškas. Ar dirbsi, ar simuliuos, bus tas pats. Susidarė pažiūra, kad ir nedirbant galima gyventi. Tuo pačiu ir neįsipareigojant atlikti kokias visuomenines pareigas. Valstybė tegu rūpinasi.

Atėję į nepriklausomą gyvenimą tokie žmonės net nesugebėjo ir nesuprato, kaip reikia valstybinį gyvenimą organizuoti. Kai Seimui reikėjo spręsti svarbiausias valstybines problemas, jų nespėdė arba spėdė tik neįgaliai. Tai ir vedė kraštą į chaosą. Tokio chaoso norėjo ir opozicija, ir buvusieji Sovietų Sąjungos kūrėjai. Sakoma, kad ir šiuose rinkimuose buvo daroma visa, kad laimėtų buvusioji Komunistų partija. Žmonės buvo vaišiniai degtine ir buvo rodoma, štai ką padarė Landsbergis — nugalėtojo kraštą.

Susidaręs naujas parlamentas ir nauja vyriausybė gal tikrai pagerins gyvenimo sąlygas. Padės Maskva, suteikdama įvairių lengvatų. Ar Lietuvos žmonės tai pajus ir suprast, kur tai veda? Maskva turi seną šimtmetę politiką. Nesvarbu, kaip valdovai vadinas: ar carai ar pirmininkai, ar dabar respublikos šalininkai, jie turi tą patį tikslą — plėsti valstybės sienas, įjungti naujus plotus. Baltijos kraštai labiausiai rūpi. Rusijos nacionalistai vėl kelia galvas ir pasisako už didžiąją Rusiją nuo Baltijos iki Kamčiatkos.

Baltijos kraštų kontrolės Rusija jau atsidėjusi siekė nuo 1700 metų. Nuo tada Maskvos carai sugebėjo paveikti Lietuvos ir Lenkijos seimus ir vyriausybes, kad jie tarnautų jų naudai.

Tai kas bus dabar, kai Lietuvo-

Vienas iš tų menininkų, kuris, ir daugel metų praleidęs svetur, nenutrūko nuo Lietuvos, yra New Yorke gyvenęs skulptorius Vytautas Kašuba — jo niekas negalėjo ir negali vadinti emigrantu.

Dėl to nenuostabu, kad kai tik susidarė galimybė, Beatricės Vasaris pastangomis, 122 Kašubos darbai (82 skulptūros ir 40 piešinių) 1991 kovo mėnesį išplaukė per Atlantą į Lietuvą ir pasiekė Dailės muziejų Vilniuje. Tai buvo natūrali skulptoriaus dovana Lietuvai.

Dailės muziejaus direktoriaus Romualdo Budrio suorganizuota Kašubos darbų paroda 1991 m. gegužės mėnesį atidaryta Radvilų rūmuose Vilniuje. Paroda nuolatinė, ir neseniai ją teko aplankyti.

Rinkinys Lietuvoje susideda iš visų Kašubos kūrybinių periodų nuo 1954 iki 1990 metų. Skulptūros yra plakto švino plokščių, liedinio akmens, bronzos ir gipso. Planuojama išleisti išsamų Vytauto Kašubos darbų katalogą, taip pat ir iliustruotą albumą su tekstu, kurį rengia Irena Kostkevičiūtė.

Į Vilnių nusiųstų darbų dydis įvairus: nuo Lietuvos krikšto ir Vilniaus universiteto sukurtųjų medalių iki 8-nių pėdų skulptūrų. Vienas didžiųjų kūrinių yra skulptūrinės sienos: "Būties kelionė" (dvi sienos, po apie 40 figūrų kiekvienoje) ir "Diena iš dienos" (45 figūros).

Je tiek daug žmonių, kurie net nesupranta lietuviškojo valstybingumo? Ar jie išduos lietuvių tautos nepriklausomybę reikalaujančius, kad jų lovyos būtų pilnesnės? Ir kokia tad bus Lietuvos nepriklausomybės ateitis?

Pasimokykime iš kitų kraštų, kaip tautos sugeba pereiti iš vienos valdžios į kitą. Niekas ten nesugriūva, neprarandama nepriklausomybės. Visi, ir tokie ir anokie, nori to paties — krašto gerovės ir nepriklausomybės!

Išsivija visais laikais rūpinosi Lietuvos nepriklausomybe. Rūpinosi gal daugiau nei pats kraštas, kuris dėl okupacijos dažnai to negalėjo pareikšti. Ir dabar išsivijai lieka tas pats uždavinys — visokiais būdais saugoti, ginti Lietuvos nepriklausomybę!

Tikėkime, kad demokratija nežlugtų Lietuvoje. Tikėkime, kad Lietuva išliks nepriklausoma!

Kašubos dovana Lietuvai

Be nuolatinės parodos Radvilų rūmuose, porą Kašubos medalių galima rasti Vilniaus katedroje — tai karalius Mindaugas ir DLK Vytautas. Abu medaliai atliedinti bronzoje, sidabruoti ir įleisti į granito plokštis. Penki senosios Lietuvos valdovų medaliai atsirado Trakų pilyje, tik gaila, kad jie išskirstyti: trys virš aukštųjų stiklinių vitrinų ir du kitur (virš durų). Medalionai iš žalvo dirbtinio akmens, tik gal ne labai vykusiai įrėminti. Dėl tų rėmų ir vietos parinkimo įspūdis be reikalo blanksta.

New Yorke Kašubą gerai mena: iš 1964 m. pasaulinės parodos. Ten jis iškėlė švina religinį tekstą Vatikano paviljonui. Po to emė naudoti šviną ir kaip skulptūrinę medžiagą. Deja, Kašubai nebuvo lemta išsemti visų švina slypinčių galimybių. Švino nuodai pradėjo skverbtis į skulptoriaus kraują, todėl reikė-

jo atsakyti šios taip pagėtos medžiagos.

Kašuba pagėtos ir miniatiūrišką skulptūrą — 1979 m. sukūrė medalių, skirtą Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai pa-

minėti. Šis medalis rado atgarsio ne tik lietuvių visuomenėje, bet buvo ir JAV atstovų tarptautinėje medalių parodoje Florencijoje (1983 m.). Kašuba pradžiugino (nukelta į 4 psl.)

PASAULYJE ESAMA 18 MILIJONŲ PABĖGĖLIŲ

Jungtinių Tautų Pabėgėlių komisariato žiniomis, šiuo metu pabėgėlių skaičius pasaulyje pasiekė 18 milijonų.

Vien šiais metais pabėgėlių skaičius padidėjo trim milijonais, kai tuo tarpu į savo gyvenamas vietas galėjo sugrįžti tik apie pusantro milijono žmonių.

Pabėgėlių srautas įgauna naujus aspektus ir proporcijas, lyginant su praeitimi. Dažniausiai minimi motyvai, apleidžiant tėvynę, yra etninės problemos ir kariniai konfliktai.

Pabėgėlių skaičiumi pirmąją buvusi Jugoslavija, iš kur jau pabėgo 2,6 mln. žmonių. Iš Somalijos yra pabėgę apie milijoną gyventojų.

— Padrąsinančiu ženklu galima laikyti ginkluotųjų pajėgų panaudojimą humanitariniams tikslams, tačiau humanitariniams tikslams pagalba gali tik padėti politinėmis priemonėmis sureguliuoti įvairius konfliktus, bet negali šių procesų pakeisti, — tvirtina JT Pabėgėlių komisariato vadovė Sadako Ogata. Komisariato veiklos apžvalga buvo nagrinėjama Genevoje spalio pradžioje.

Kaip tik laiku — rugsėjo pabaigoje — baigtas rengti Popiežinės Migrančių tarybos ir "Cor Unum" tarybos dokumentas, pavadintas "Pabėgėliai — iššūkis solidarumui". Jį Vatikano Spaudos salėje pristatė Popiežinės "Cor Unum" tarybos pirmininkas kardinolas Roges Etchegaray.

Dokumente yra keturi skyriai: pirmasis — Pabėgėliai vakar ir šiandien — vis didėjanti tragedija; antrasis — Iššūkis tarptautinei bendruomenei; trečiasis — Solidarumo kelias ir ketvirtasis — Bažnyčios meilė pabėgėliams.

Dėl karų, socialinių neramumų, vargo, skurdo ir bado milijonai pasaulio žmonių yra verčiami trauktis arba jėga išvaromi iš savo namų, savo gyvenamųjų vietų.

Prie daugiamilijoninės pasaulio pabėgėlių minios pastaruju metu prisidėjo ir pabėgėliai iš buvusios Jugoslavijos. Savaime suprantama, kad pabėgėlių problema yra vienas svarbiausių šiuometinių Bažnyčios rūpesčių. Jau prieš dešimt metų, popiežius Jonas Paulius II, rašydamas Jungtinių Tautų Pabėgėlių komisariatui Genevoje, pabėgėlių dramą pavadino gėdingiausia mūsų laikų nelaime.

Vytautas Kašuba. Kryžiaus kelių 12-oji stotis. Plaktas švinas. Nuotr. Vytauto Maželio

Apolono šventovės piligrimai turėjo apsipausti šiuo šaltinio vandeniu, prieš įeidami į šventąjį Delfų lauką. Ir dabar yra vandens čiaupų žmonėms. Šiuolaikinis piligrimas — turistas. Vandeniui padrėkina kaktą, sprandą ir atsigaišina.

Tarpeklis su šaltiniu yra kairėje vieškelių pusėje. Šlėnis — gilus tarpekliškis. Juo galima palypėti į patį Parnaso kalną. Gidė primena, kad Delfus galima aplankyti per penketą valandų, bet, norint Delfus pažinti ir pajusti, reikėtų bent penketo dienų.

— Nuo Parnaso kalno pamatytum Delfų didybę ir paslaptį... Į Delfus reikia dažnai keliauti...

Apolono orakulas Parnaso kalno papėdėje. Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

Dešinėje vieškelių pusėje Kastalijos šaltinio tarpekliškis tampa griova.

— Tai Papatia griova su Zaleska šaltiniu — senovės graikų Sybaris ir urvas, kuriame slėpėsi pabaisa vardu Lamija — šmaikščiai ima pasakoti gidė.

Lamija buvusi siaubinga pabaisa ir, pasak legendos, išlisdavusi žmonių gyvenvietėjų ir alyvmedžių niokoti. Ilgainiui vienas drąsuolis, vardu Euribatas, išdrįso pabaisai Lamijai pasipriešinti ir nustumti ją į griovos prarają. Vietoje, kur nukrito pabaisa Lamija, tuojau pat ištryško Zaleska šaltinis.

Tholos šventovė

Vėl autobusu lėtai judame vieškeliu žemyn link Arachovos. Tik puskilometrį. Kairėje — stacija Parnaso akmeninio kalno papėdė, niūni, su geltonais augalais. Dešinėje — kalno atšlaitės su tankiais alyvmedžių sodais. Gidė atkreipia dėmesį į romėnų laikotarpio Gymnasion — sporto salės likučius. Kiek toliau matosi Marmaria terasa su šventyklų aslomis ir įdomia apvalia šventovė, kuri graikiškai vadinama Tholos — "Apvaliuoju (kambariu)".

Gidė paragina išlipti ir iš archiaus į Tholos pasižiūrėti. Ne visi tuo patenkinti. Kai kam atsibodo griuvėsiai lankyti! Būdinga, kad šios klasikinės kelionės bendrai po Graikiją labiau mėgaujasi pirkiniais nūdienės turistų užteigose negu graikų senovė.

Tėvynėje buvo įprasta deklamuoti: "Kol jaunas... sėk paselio grūdą..." Žiūrėdamas į nelipantį iš autobuso kelionės bendrus, bandau gilintis į jdomią jžvalgą: "Kol jaunas, keliauk pamatyti Kūrėjo mums duotą pasaulį..."

— Kokia buvo Apvaliojo kambario šventovės paskirtis ir prasmė? — klausiu gidę.

— Neaišku.

Ji buvo nepaprastai puošni. Pastatyta IV a. prieš Kristų dorietiškiu stiliumi iš geriausio Graikijos marmuro su mėlyno kalkakmenio karnizais. Jos peristilis — apvali galerija tarp dvidešimties kolonų iš dalies atstatytas. Didžiama kolonų sutrupėjusios. Gidė sako, kad tai padarė dažni žemės drebėjimai. Trys kolonos ir jų sąsaja stabdo akis ir pagauna dėmesį.

Kiti Marmaria statiniai — išdas ir dvi Atėnos šventyklos yra griuvėsiuose. Net pamatus sunku atpažinti. Tai vis žemės drebėjimo padariniai.

Graikų architektūros dorietiškas stilius — erdvės apvaldymas — prakalbina lankytoją savo skoningu orumu. Čia nerasi nieko padriko. Viskas simetriška, erdvė paklūsta tiesioms linijoms, jokių puošmenų, — nėra, kas lankytoją blaškytų.

Žiūrėdamas į Tholos šventovę, pajunti graikų pomėgį suprasti, aptarti, apvaldyti, — kurti iš Visatos kosmosą — orų, gražų pasaulį. Grožis viršijo visa. Gidė man primena, kad Bitinijos karaliui panūdus nusipirkti iš neturtingo Knido (Cnidus) miesto Praxitelio sukurta Afroditės statulą, užmokant knidiečių skolas, knidiečiai nesutikę. Grožio nenupirksi!

(Bus daugiau)

IŠ KELIONĖS TIK ASILAS NEGRĮŽTA ARKLIU

III

Tautų Apaštalo Pauliaus pėdsakai Graikijoje

ANTANAS RUBŠYS
Manhattan College

70

Paskutinė muziejaus salė slepia garsiausias Delfuose užtikta statulą. Tai V a. prieš Kristų menininko Sodates sukurta žalvarinė, jauno ketverto arklių traukiamo vežimo, važnyčiuotojo statula. Arklių ir vežimo tik likučiai, bet važnyčiuotojas tebe- laiko vadžias, o jo akys tebespindi ryžtu laimėti lenktynes. Šis ketverto arklių vežimas — quadriga — kadaise stovėjo prie Apolono šventovės.

Prie Kastalia šaltinio

Gidė nekantriai žvalgosi muziejaus priekambaryje. — Ar jau visi? — klausia. Paprastai, tokį gidės klausimą išgirde, kelionės bendrai apsisūvalgo ir pasižūri ar jų kelionės bičiuliai jau yra pasiruošę tolesnei kelionei. — Mano žmonos dar trūksta, — girdisi. — Paieškokite, nes turime dar užsukti pas Sybaris prie Kastali-

jos šaltinio. Mūsų laukia ilga kelionė per kalnus į Tesaliją...

Vyras nuskuba į muziejaus parduotuvę. Už keleto minučių grįžta su žmona, nešinas pirkininių maišų.

Kastalia šaltinis čiurolena siaurame slėnyje vos puskilometrį nusileidus vieškeliu link Arachova. Tarpeklio sienos — stačios uolos.

— Nuo šitų uolų kadaise buvo nustumiami į bedugnę nusikaltėliai, — ima pasakoti gidė. Toks likimas ištiko ir garsųjį VI a. prieš Kristų išminčių Ezopą. Lidijos karalius Krizas buvo atsiuntęs jį į Delfų orakulą su stambia atnaša Apolonui. Nepatenkintas atnašos padalijimu, jis susiginčijo su Delfų didžiūnais. Už tai buvo nustumtas į bedugnę Kastalijos šaltinio tarpeklyje, — galvą linguodama, baigia pasakoti gidė.

Kastalia šaltinio vanduo šaltas ir malonus gerti. Kadaise visi

DIENOS UŽ POLIARINIO RATO

ALGIRDAS ČARNECKIS

9

Bėgo nuostabios savaitės bet, ledams išėjus, Mastacho administracija dezertyrus per NKVD išreikalavo atgal į ten prasidėjusią didžiulę žvejybą. Pamatė Aleksandrą Aleksandrovičių ir suprato, kad jis kažko labai susirūpinęs. Priėjęs prie mūsų pasakė: "Aš viską dariau, kad jūs liktumėte čia, tačiau organų įsakymas griežtas, negaliu jo nevykdyti. Tikiuosi, kad nebūsime nubausti". Atsiveikinę su visais mūsų brangiais žmonėmis, su gautais drabužiais ir algomis, kurios kaupėsi kontoros kasoje, kateriu išplaukėm iš Tikso.

Mastache mūsų, trykstančius energija ir sveikata, vos bepažino. Čia vyko žvejyba. Žuvų buvo tiek daug, kad visi dirbo ištisas paras veik be poilsio. Visa pakrantė tvėskėjo sidabru. Smulkesnes žuvis, sukrautas į neštuvus, pakeliui į sūdyklą, ištaškėdavome uodegomis, didžiulės gyvybingos nelmos. Jų svoris kartais siekė 30-35 kilogramus. Nelmos ypač buvo vertinamos dėl "balyko" — raumenų, dengiančių jų pilvą. Juos tuoj pat išpjaudavo ir truputį pasidarytus sluoksnius sudėliodavo statinėse, ant kurių dangčių smala užtepdavo: "Nelmų balykai". Tas statines mes ridentavome Maskvos ir kitų didelių miestų elitui.

Atlaikę šturpią žiemą leigyviai mūsų tautiečiai sunkiai dirbo, bet jų jėgos kas dieną stiprėjo. Pasiraitę su Tadu rankoves, čiupom neštuvus. Nelengvas buvo darbas. Nešiojome keturių brigadų sugautas žuvis į sūdyklą. (Neštuvai su žuvim svėrė maždaug 140 kilogramų.) Vitas rėdavo statines į didžiules rietuves.

Kojos klampdavo į rupų ir tamšų Mastacho smėlį, traiškydamos daugybę nuostabiai gražių žuvų. Netikėtai išgirdau balsą. "Čia aš... jūsų visų prakeiktas Mastachas. Nekeikite maņes. Tūkstančius metų aš čia ir iki šiolei niekas nėra man pikto žodžio pasakęs. Anaipol, mane šlovino ir kūrė legendas. Nuo senų senovės prie mano šlaitų mielai glaudėsi šio krašto žmonės. Čia jie kūrė laužus, medžiojo baltašias lapes, rinko mamutų iltis, žvejojo ir sudė žuvis. Kaip matai, visuomet buvau ir likau visiems dosnus".

Krūptelėjau ir susimąsčiau. "Pažiūrėk, kiek kryžių išaugina savo tundros kalvelėse!"

Tas pats balsas man atsakė: "Nepyk ant maņes. Ar nesigrožėjai plaukiančiomis kašalotų kaimenėmis?"

Ar nematei besiganančių laukinių elnių pulkų?

Ar nematei mano tundroje tūkstančių žąsų, su meile perinčių savo jauniklius?

Ar ir to tau dar maža? "Ne, ne nemaža, bet mes šalomė ir badū mirėme ištisomis šeimomis!"

"Aš tai gerai žinau, todėl ir jūsų jurtas užpustydavau, šildžiau jas savo baltu pūku. Malkų pilną pakrantę priverčiau. Sakyk, jaunasis lietuvi, kur kitur, galvą užvertęs ir užėmęs kvapą, galėjai gėrėtis, kai lėtai banguodamos melsvos, raudonos, oranžinės, violetinės klostės švystėjo šiaurės pašvaistėje?"

Ar neįkvėpdavo tavęs palaiminta ramybė, didžiulis melsvas mėnulis, apšviečiantis kiekvieną sniego kristalą ir tolimas šiaurės platybes?

Ar girdėjai žiemą griaustinį? Tai aš perspėdavau jus, kad bėgtumėt nuo ledo, nes jis skyla ir tuoj bus nešamas į vandenyną! Kodėl mano šlaituose neišsikirtote urvų?

šviežias žuvis, elnio mėšą ir paukštieną! Pats juk sakei, kad tavo šeima čia atšventė pačią laimingiausią savo gyvenimo dieną! Taip ir turėjo būti, nes aš gyvenu santarvėje su žmonėmis, pagal šventos gamtos įstatymus. O kiekie šėtono įstatymai leido ginkluotiems kariams jėga išmesti ant mano rūsčiųjų krantų šalčiui ir badui silpnas moteris, vaikus? Pasakyk?!

Paskutinio žodžio aiškiai neišgirdau, paskui balsas nutilo ir daugiau neprabilo. Jam įsteikdamas norėjau suukti tos šalies kalba: "Kapsie bar Mastache, dar daug yra apie ką pakalbėti!..."

Užvertiant šį Mastacho puslapį norisi dažnai prisiminti tuos paprastus, bet nuostabius kilniausios širdies žmones — Aleksandrą Aleksandrovičių Kornilovą ir mieląją Čarkovų šeimą. Tik jų dėka išlikome gyvi ir sugrįžom į savo Tėvynę.

DAMA SU ŠUNIUKU

Ust Kutas — nedidelis kaimeilis kairiajame Lenos krante — 1942 metų vasaros pradžioje buvo labai tipiškos Tarybų Sąjungai ir, suprantama, į jokius žmogiskumo rėmus netelpačios operacijos liudininkas.

Prie kranto prižišta ramiai ilsėjosi tūkstanties tonų talpos barža. NKVD pareigūnai su plieniniu samčiu sėmė ir pilstė į jos triumus, tarsi gera šeiminiškė barščius, visų pasaulio šalių vado, tėvo, mokytojo ir draugo aukas. Jų buvo tūkstantčiai, daugiausia moterų ir vaikų. Po trijų parų krovinį prikabino prie karavano iš keturių didžiulių baržų ir, tris kartus užbaubus garlaisviui, kapitonas suukio: "Pojechali!"

Taip Lenos upe, arba leniniu farvateriu, vandens traukinys, traukiamas garlaisviu "Lenin", pradėjo kelių tūkstančių kilometrų ilgio kelionę.

Praėjo apie porą savaitių. Baisioji sovietinė mėsmalė planingai suko savo aštrų kryžiuokį ir sistemingai produkciją atiduodavo krantan. Iš lėto keitėsi krantai, miškai retėjo, kol pagaliau visai išnyko, taip pat išnyko visos vilktys būti išlaipintiems taigos pakraščiuje, kad ten numalšintume uogomis, grybais ar kokiomis žolėmis pašėlusias alkio kančias. Aplink, kiek žiūrejo akys, tik pilkas vanduo ir kur ne kur kyžo žemos, nedidelės pilkos salelės.

Orai smarkiai atšalo ir gyvsidabrio stulpelis, jei būtų buvęs toks, būtų svyravęs tarp minus 2 ir 5 laipsnių Celsijaus.

Kurgi po velnių, draugai enkavedistai, vežate šį "krovinį"? Miškai, kasyklos jau seniai praplaukti. Toliau prošvaisčių, kaip jakutai sako — suoch, — nėra!

O tuo tarpu "Leninas", rūkydamas savo pilieninę pypkę, negailestingai varė ir varė karavaną pirmyn — tiesiai į šiaurę.

Kas žino, ar šūkis "Pirmyn, vergai nužemintieji, išalkusi minia, pirmyn!" kada galėjo taip tiksliai atspindėti savo tikrąją reikšmę ir prasmę?!

Praėjo dar savaitė. Praplaukus Lenos deltą su archipelagu, atsivėrė neišmatuojamas vandens platybės. Kairėje baržos pusėje bangavo šalta pilka begalybė. Dešiniojoje — žemas, plokščias, per miglą ir dulksnų vos žiūrimas švino spalvos krantas. Štai čia ir buvo tas rendez-vous su Vyžu Jūra, o kalbant moksliskai — Laptevų jūra.

Netrukus priplaukėm prie finišo — Mys Mastacho. Čia barža palengvėjo nuo riedančių per skruostus ašarų, kai pusanatro šimto vienietų apleido jos dvokia-

nčius triumus.

Trijų lūšny, poros valčių ir kelių tuščių statinių vietinis valdovas draugas Michailas Stepanovičius Tugarinas visą šią publiką priėmė savo globon.

Mūsų šeimos — mamos su penkiais vaikais — suprantama, niekas krante nelaukė su duona ir druska. Na ir šimtasiulės po kojom nesivoliujo, o jos turbūt labiausiai buvo būtinos tokiame atšiauriame klimate. Aš buvau vyriausias iš vaikų, aštuoniolikmetis, jauniausiem dvynukams buvo po aštuonerius. Sesuo — keturioliklos metų.

"Odnich bab da s malyšami... vaju mat! — suukio draugas Tugarinas. — Ką aš su jais visais darysiu?! Man reikalingi žvejai, o ne "teligentai". Taip mūsų pasveikino Mys Mastacho karalius! Valdovas gyvenė ne vienas. Jo žmona Zoja, vidutinio ūgio brunetė, gana gerai dievuli sulydyta, gražiū veidelis, nuobodžiaujančiom juodom didelėm akim, ištroškusi reginių bei skudurų. Vaikų jie neturėjo, bet ji turėjo simpatišką, riebią, nedidelį šuniuką. Tugarinas buvo stambus, aukštas, irgi gerai sudėtas vyras. Dėvėjo impozantiškus meškos kailinius ir didelę plaukuotą kepurę. Žmogus jis nebuvo blogas. Gerai suprato situacijos tragizmą, todėl ir ne per daug mus vargino griežtomis komandomis bei nurodymais.

Kas gi tas Mys Mastachas? Mes čia atvežti ne kaip kokia lai-

kina Arktikos tyrinėtojų ekspedicija, o kaip elementas, tiksliau sakant — kenksmingas kontingentas, kad čia ilgai džiaugtumės tekančios komunizmo saulės spinduliais ir amžiams atgultume šalčio tundroje. Tad ir mums buvo be galo svarbu kuo greičiau susipažinti su šiuo mielu gamtos kampeliu, kad išvengtume bent artimiausioje ateityje kokių nemalonių siurprių. Čia Arktika, o ne mielij Lietuvos laukai. Visų pirmą parūpo gal pats svarbiausias klausimas, kuo kūrėsim ir kaip šildysimės? Tai, gi, apėję Mastacho iškyšulį jūros pusėje, už kokio gero kilometro, pamatėme didžiulę įlanką, paskendusią šalčio migloje. Ji nebuvo gili, tačiau jos lanko formos krante išvydome daugybę jūros suneštų medžių. Anksti pavasarį Lenos vandenys ir ledai šluodavo taigos pakraščius, ir visa ten sukritusi mediena buvo nešama į jūrą. Vašarą stiprūs štormai dalį tos medienos suplakdavo, suversdavo į šią įlanką, kurioje šimtmečiais kaupėsi ir esant žemai temperatūrai, nepuvo. Žmogus jėgė į tą medžių kapinyną, pasijusdavo tarsi skruzdėlė šieno glėbyje. Šios įlankos pradžioje mūsų valdovas įsakė statyti jurtas. Ten vėliau išaugo mūsų tremtinių kaimelis iš velėna dengtų namelių. Žvejyba Mastache vyko už pusanatro kilometro nuo gyvenvietės. Iš pradžių buvo labai daug žuvų.

(Bus daugiau)

AMBASADOS ŽINIOS

Ryšium su kilusiais gandaiis esą ambasadorius Stasys Lozoraitis norįs palikti savo postą Washington, pažymima, kad jie yra visiškai nepagrįsti.

o-
Ambasada Washington, yra gavusi paklausimų dėl kai kurių užsienio lietuvių kandidatūrų į naująjį Lietuvos Seimą ir dėl jo nusistatymo šiuo klausimu.

Dėl savaimė suprantamų priežasčių, nei Ambasada nei

Ambasadorius neremia jokių kandidatūrų. Visi pareiškimai, kurie sudaro įspūdį, jog iš užsienio atvykusių kandidatų dalyvavimas Lietuvos Seimo rinkimuose yra ambasadoriaus remiamas, neatitinka teisybės.

Lapkričio 10 d. į Washingtoną atvyksta Lietuvos ministras pirmininkas Aleksandras Abišala su žmona. Kelių dienų laikotarpyje jam yra rengiami susitikimai Val-

Prie Radvilų rūmų Vilniuje.

Kašubos dovana Lietuvai

(atkelta iš 3 psl.)

medaliu ir Lietuvos krikšto sukakčiai atžymėti.

Itin stiprūs darbai yra skulptūrinės sienos iš kelių ir daugiau reljefų, kurių kiekvienas yra savyje užbaigtas kūrinys. Tai daugiausia atskirų figūrų grupuotės ar vienos figūros progresija. Skulptūrinės sienas riša raktinės kompozicijos linijos ir tematika.

Išpūdingi Kašubos kūriniai yra senosios Lietuvos didžiųjų kunigaikščių skulptūros bei reljefai, kuriuose išreikšta lietuvių praeities didybė ir galia. Jo religinės skulptūros puošia lietuvių ir amerikiečių bažnyčias bei vienuolynus Šiaurės Amerikoje. Daug darbų išdrožė medyje, kitus kalė iš akmens, liedino bronzoje.

O dabar Kašubos darbų rinktinė atkelia į Radvilų rūmus

stybės Departamente, kitose Federalinėse įstaigose, Pasauliniame Banke, Tarptautiniame Valiutos Fonde ir kitur.

Šia proga ministras pirmininkas aplankys Philadelphiaus lietuvių ir jei laikas leis, kitas artimas mūsų tautiečių kolonijas.

Informacijų apie Abišalos apsilankymą bus galima gauti Lietuvos Ambasadoje Washington, (202 234-5860).

Vilniuje, kur tinkamą aplinkoj dėkinga proga susipažinti su skulptoriaus kūrybine eiga.

Bent vienam Radvilų rūmų lankytoji šiemet pabudo prisiminimai iš 1983 m. Tąsyk lietuvis turistat iš New Yorko užsigalvojęs išėjo iš Medici-Riccardi rūmų Florencijoje, kur buvo išstatytas Kašubos medalis Vilniaus universiteto sukakčiai paminti. Tarptautinės medalių federacijos, sutrumpintai FIDEM, parodoj dalyvavo 24 valstybės. Nebuvo Lietuvos, tik lietuvis menininkas iš New Yorko.

Užburts medaliu pažadintais Vilniaus veidais ir vaizdais, turistas tą vakarą Florencijoje vos nenuketėjo nuo pravažiuojančio Alfa-Romeo automobilio. Italas vairuotojas riktelėjo, sušpiegė stabdžiai...

Po devynių metų — kitos dekoracijos. Bet ir vėl magnatų rūmai, tik šį kartą ne Medici-Riccardi, o Radvilų, iš kurių išėjus joks italas nezmėbė Alfa-Romeo automobilio. Dabar Vilnius buvo ne kankinanti nostalgija, bet nemeluota tikrovė. Kašubos skulptūros (ir medaliai) įsikūrė mūsų kunigaikščių miestė, kitaip ir būti negalėjo. Vyntautas Kašuba pakluso tėvynės šauksmui.

Kęstutis Čerkeliūnas

DOVANA "VEIDO" KRIKŠTYNOMS ARBA KELIONĖ PO LIETUVĄ SU A. BRAZAUSKO KNYGA RANKOSE

Spalio 16 d. "Lietuvos aido" patalpos aidėjo "Ilgiausių metų" pirmajam lietuviškam savaitiniam iliustruotam žurnalui "Veidui". Parengime dalyvavo AT deputatai Rūta Gajauskaitė ir Algirdas Patackas, Sąjūdžio Seimo tarybos pirmininkas Juozas Tumelis, Kanada lietuvių visuomenės veikėja Gabija Petrauskienė, akcinės bendrovės "Lietuvos aidas" valdybos pirmininkas Saulius Stoma. "Veido" vyriausiasis redaktorius Valdas Vasiliauskas tada dar neįsivaizdavo, kad vos užgimusiam žurnalui kažkas jau ruošia kilpą.

Spalio 21 d. TV laidoje opozicijos (dabar pozicijos) lyderis Algirdas Brazauskas į žiūrovės klausimą, kiek jis turįs namų, atsakė, kad turi tik vieną butą. Spalio 22 d. Vilniaus spaudos kioskuose turėjo pasirodyti "Veido" Nr. 2, kuris būtų įrodęs, kad Brazauskas sumelavo visai Lietuvai. Bet šis "Veido" numeris "Lietuvos spauda" (kontroliuojanti visus spaudos kioskus įstaiga) tą pačią dieną konfiskavo - skaitytojai jo nesulaukė.

Kažkam pasirodė, kad konfiskuojant vieną žurnalo numerį, galima nutildyti laisvąją spaudą ir užgniaužti žurnalo žodį. Spalio 23 d. Vasiliausko straipsni "Nuomenklaturuos rudo" truputėli sutrumpintą perspauzdino "Lietuvos aidas".

Ištraukos iš Vasiliausko straipsnio spausdinamos ir čia, norint paremti demokratine laisvą spaudą Lietuvoje ir padėti tvirtą pamatą tolesnėms išvadoms ir apmąstymams.

"Ka tik, matyt, atsitiktinai prieš pat rinkimus, žurnalas "Politika" prašmatniai, spalvotais viršeliais ir gausiai iliustruotą išleido Algirdo Brazausko knyga "Lietuviškos skrybybos" (redaktorai A. Guigaitė ir V. Paulauskas). Leidėjai tikina, esą knyga A. Brazauskas patnai surašęs. Jeigu tatau teisybė, sveikinū, autorius galėtų preten-

duoti į kokią literatūrinę premiją, kaip L. Brežnevus už "Atgimimą", "Mažąją žemę" ir "Plėšinius". Man atrodo, kad Brazausko knyga netgi geresnė nei Brežnevo.

Knygoje, atsitiktinai išėjusioje rinkimų rudenį, irgi vyrauja rudeniškos nuotaikos, nostalgiskai rašoma apie praeitį, su atodūsiu prisimenami seni kovų draugai ir jų žygdarbiai: "Dabartinės nepriklausomos Lietuvos ekonomini pamatai buvo padėti dar tuomet, pokario metais, per tuos okupacijos ir aneksijos dešimtmečius" (7 ps.). "Susitardavome ir su Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoju A. Drobniu, ir su tuometiniu finansų ministru A. Sikorskium, tuometiniais premjeriais, ypač su M. Šumausku. Pavyko pastatyti ant kojų ne tik Lietuvos statybinių medžiagų pramonę" (8 psl.).

Bet daugiausia rašoma apie Atgimimo epochą, nes LKP apskritai ir Brazauskas konkrečiai ją pradėjo. Tai visos knygos leitmotyvas: "Lietuvioje partija (komunistų), manyčiau, iš esmės buvo visuotinė, tokia rami, tyli rezistencija, bandant kuo daugiau toje situacijoje nuveikti Lietuvai" (117 psl.). Todėl "ir pradėjo klostytis demokratiški valdžios ir inteligentijos bendravimo pagrindai. Jų inteligentija negalėjo taip greitai pamiršti ir gal dėl to taip jautriai reagoavo į naujosios valdžios autoritarines tendencijas" (10-11 psl.). Ypač dažnai ir šiltai knygoje prisimenami K. Prūnskienė, J. Kubilius, V. Petkevičius, R. Ozolas, E. Bičerskai, L. Šepety, V. Beriozovas, J. Paleckis, Sigizmundas Šimkus, K. Motieka, E. Vilkas, B. Genzelis, A. Klimateitis, K. Glaveckas, K. Antanavičius.

Toliau Vasiliauskas rašo: "Keliūnės leistas paakino šios knygos skyrelis "Nematoma valdžios pusė". Pasirodo, nuomenklaturū jokiū didesniū privilegijų neturėjusi, o jeigu koks grobišius įsisukdavo, tai

čia jo asmeninis, o ne sistemos reikalas. Taip pat ir ne Algirdo Brazausko, kuris gaudamas menką algę, "iki paskutinės kapeikos už viską sumokėdamas", vargdamas trijų kambarių bute, vėliau - standartiname Alytaus namelyje, visą gyvenimą plūšėjo tautos labui ir - kaip dabar paaiškėjo - Dievo garbei, nes anais baisiais ateizmo laikais "LKP Centro Komiteto valgykloje per šv. Kalėdas skaniau duodavo valgyti, - rašo "ramius, tylus rezistentas" A. Brazauskas, - o prieš Kučias bufete būdavo galima įsigyti silkės" (118 psl.). Aš maniau, kad silkė CK bufete buvo privilegija, o ji, pasirodo, esanti rezistencija!

Komunistai, žinia, negalėjo pakęsti privatinės nuosavybės. Užtat labai mėgo "visuomeninius fondus", kuriais disponavo kaip nuosavais. Ne visi, bet tik nuomenklaturū, kuri iš tikrųjų jau gyvenė kaip komunizmas, nes daugelį malonumų gaudavo už dyką".

Toliau Vasiliauskas skyrelyje "Kunigaikštis Algirdas" rašo: "Lazdių rajono šilėlio girininkijoje, Sapięgiškių kaime prie Selevinio ežero miško laukymėlėje mes pamatėme tą A. Brazausko "testinumą", "partities perdavimą". Kai net bažnyčių neturime už ką statyti, čia, Dzūkijos miškų glūdumoje, ilgiausiai ieškoje ir klaidžioje, suradome tviskantį, ka tik baigtą kunigaikščio dvarą. Leidimas statybai gautas 1988 metais, pradėta statyti per blokadą - 1990 metų vasarą, baigta šiemet. Medžiagos į tokį tolimą užkampį suvežtos iš Kauno. Tai išties rūmai - su vitražais, rūsiu po visu namu, pavėsinė, dekoratyvinis šulinio rentiniu, betonuotais takais, "angliška" pievele. Ir aukšta aklinā tvora. Kodėl tokia grožybė slepiama miškuose? Maža to - slepiasi ir patsai savininkas. Šis namas neva priklauso pensininkui iš Kau-no Salatkai. Bet kas patikės, kad pensininkai per mišką 8 km vestū elektros linijū ir telefono požeminį

kabėlį! Tokie patogumai - tik kokio sekretoriaus nosiai. Bet visi Lazdių valdininkai kaip susimokė tvirtina: "Nemačiau, nieko nežinau ir nenoriu žinoti!"

Toliau Vasiliauskas rašo apie D. Merkinio, Brazausko žento, puošnią sodybą, pastatytą irgi per blokadą. Kitam žentui, A. Usoniui, Brazauskas pastatė lygiai tokią pat sodybą Iglalinos rajone.

O kaip Brazauskas pasirūpino savo dukromis?

"Kadangi Laimai jau pastatė, tai šiuo metu Antakalnyje, Naujakurių gatvėje, stato kunigaikštišką pilaitę Audronei Usonienei-Brazauskaitei. Dosnus ir teisingas tėvas kaip karalius Lyras! Mažmožis, kad abi dukrelės jau turi prašmatnius privatizuotus butus Vilniuje. Juk ir patsai tėtūšis dar 1990 metų pradžioje privatizavo Akmenų gatvėje Nr. 9 150 kvadratinųjų metrų butą lengvatinėmis sąlygomis kaip koks neturtėlis".

Tai kiek gi namų ir butų turi Brazauskas? Paskaičiuokime tik jo vardu įsigytus namus: butas Vilniuje Akmenų gatvėje, Vila Lazdių rajone prie Selevinio ežero, namas Švenčionių rajone, Kirkučių kaime. Tikrai ne vienas butas, kaip jis pareiškė per Lietuvos TV. Kodėl gi gėdijasi Brazauskas savo turto? Komunistinės pažiūros, kad visi privalo būti lygiai neturtėliai, jam jau giliai. Žinoma, isigyti jis savo viso turto sąžiningu darbu tikrai nebūtų įstėgęs.

Laisvosios spaudos gniaužimas rinkimų išvakarėse buvo pirmasis įrodymas to, kad tikroji valdžia egzistuoja kažkur žemesnioje postkomunistiniuose sluoksniuose, nuo kurių valios priklauso ar skaitys Lietuva žurnalo žodį. Dar kartą paminta žodžio laisvė Lietuvoje. Tikėkime, kad tai buvo paskutinis merdinčios sistemos atodūsis.

A. J.

MUZIKA JONO ŽUKO SUKAKTIS

Woodhavene, NY, gyvena muzikas, vargonų virtuozas Jonas Žukas. Visada kuklus, visada besišypsas, pamėgęs ramybę. Štai jis lapkričio 12 d. mini 85 metų sukaktį. Gražus tai amžius, graži ir jo vargonų muzika, visas muzikai skirtas gyvenimas.

Linkėdami jam kuo gražiausių metų, sveikatos, kad galėtų savo laiką paversti muzika, prisimename ir jo praeitą kelią.

Gimė jis Švėkšnoje, Tauragės apskrityje. Tėvas ten buvo vargonininkas. Iš tėvo ir gavo pradinę muzikos žinias. Būdamas 19 metų, 1926 m. išvyko mokytis į Kauno Konservatoriją. Vargonų specialybės mokėsi pas garsų kompozitorių Kauno katedros vargonininką Juozą Naujalį, pianiną studijavo pas pianistą kompozitorių Balį Dvarioną. Studijas baigė 1933 m. Tai buvo konservatorijos pirmoji laida, kurią baigė taip pat kompozitoriai Jonas Nabažas ir Antanas Račiūnas.

Gavęs valstybinę stipendiją, studijų tęsti jis išvyko į Paryžiaus konservatoriją. Ten vargonus ir improvizaciją studijavo pas pasaulinę garsenybę Marcel Dupre, su kuriuo vėliau visą gyvenimą palaikė ryšius.

Paryžiuje Jonas Žukas praleido ketverius metus, ir 1937 m. grįžo į Lietuvą, Kauno konservatorijoje dėstė vargonus, improvizaciją ir privalomą fortepijoną. Lietuvoje surengė keletą vargonų koncertų. Iš Lietuvos pasitraukė 1944 m. Vokietijoje išbu-

vo iki 1949 m., kada atvyko į JAV ir apsigyveno New Yorke.

Čia jis dalyvavo įvairiuose religiniuose koncertuose Apreišimo parapijos bažnyčioje 1950, 1951, 1952, 1954 ir 1957 m. Taip pat grojo Town Hall, Carnegie Hall, kai ten buvo rengiami lietuviški koncertai. 1957 m. buvo jo koncertas Šv. Kryžiaus bažnyčioje Chicagoje, vėl Chicagoje 1976 m., Baltimorės katedroje 1983 ir 1987 m., Philadelphijos katedroje 1984, Washingtone 1987, Toronto Prisikėlimo bažnyčioje 1988 m.

Čia paminėta tik maža dalis tų koncertų, kuriuose jis dalyvavo arba su kitais menininkais, arba vienas pats atliko pilną vargonų koncertą.

Gyvena jis su žmona Elena, kuri buvo vokiečių kalbos mokytoja Lietuvos gimnazijoje. Jų sūnus Jonas Algimantas yra pasižymėjęs mokslininkas-fizikas ir gyvena Baltimorės artumoje.

Maestro turi sutelkęs daug vargonų muzikos plokštelių. Dažnai jis lankosi ir Apreišimo parapijos bažnyčioje paprastomis dienomis, kai ten nieko nėra. Tada jis bažnyčią pripildo didinga vargonų muzika.

(Pasinaudota medžiaga, kurią suteikė Virginijus Burkauskas, Lietuvos Muzikos Akademijos vargonų katedros studentas, Marijampolės Mažosios Bazilikos vargonininkas, dabar talkinantis V. Atsimainymo parapijos bažnyčioje, Maspeth, NY.)

Maestro Jonas Žukas atlieka programą vargonais Baltimorės katedroje. Čia jis koncertavo 1983 ir 1987 m.

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

JAV ambasados Vilniuje kultūros ir spaudos skyrius surengė Lietuvos valstybės muziejų parodą "Amerikos lietuvių". Ji atidaryta spalio 12 d. Paroda turi dvi dalis — pirmoji pasakoja apie lietuvių emigrantus Amerikoje, antroji pavadinta "Permainų sėklos" ir skirta 500-osioms Amerikos atradimo metinėms ir parengta Smithsonian instituto priklausančio Nacionalinio gamtos istorijos muziejaus. Atidaryme dalyvavo ir JAV ambasadorius Darryl Johnson ir pasakė, kad Lietuvos emigrantai praturtino Ameriką savo įnašu.

Esama dviejų variantų, kaip veikti, kad per artėjančią žiemą Lietuvos žmonės nesušaltų. Kadangi pakilus kuro ir energijos kainoms, beveik pusė Lietuvos žmonių neįstengs sumokėti mokesčių, juos reikės remti. Tad pagal vyriausybės programą —

pagal optimistinį variantą gyvenimo pamai reikės 3-4 milijardų talonų — be kreditų ir iš užsienio ir 5 milijardų talonų — su kreditais. Pesimistinis variantas: 1,5-2 milijardai talonų. Paramą numatoma teikti visiems socialiai remtiniams ir vargstantiems žmonėms, kurių pajamos per mėnesį mažesnės nei 4 tūkst. talonų.

Vilniaus fotogalerijoje (Didžioji 19) spalio 21 d. atidaryta Lietuvos nacionalinės premijos laureato, kauniečio fotomenininko Romualdo Požerskio personalinė fotoparoda "Atminties sodai". Požerskis jau senokai fiksuoja amžinojo poilsio vietas. Jis kapitins fotografavo ne tik Lietuvoje, bet ir Amerikoje.

Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo projektas baigtas rengti ir spalio 22 d. įteiktas Aukščiausiosios Tarybai.

KVIEČIA PROGRAMOS VIRSELIO KONKURSAI

Ateinančiais metais minėsime Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 75 metų sukaktį. Kad tas minėjimas būtų iškilmingesnis, įtrauktų į kūrybinį darbą daugiau žmonių, skelbiamas ypatingas konkursas —

nupiešti minėjimo programos viršelį.

Formatas — rašomo popieriaus lapas: 11" x 8½". Apačioje palikti apie 3" tarpą vietos kitiems būtiniais žrašams, kurie bus surinkti spaustuvės raidvny.

Viršelis — vienos spalvos. Turi išreikšti Lietuvos laisvės idėją, sukaktį.

Prėnija — 100 dol.

Konkursą skelbia minėjimo rengėjai — LB New Yorko apygardos valdyba.

Siųsti Kultūros Židinio adresu: Viršelio konkursas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

Kviečiame įsijungti visus, kas sugeba piešti, komponuoti, kam ši tema domi, patraukli. Geriausių viršelį atrinks LB apygardos valdyba. Minėjimo dieną bus surengta atsiųstų projektų paroda.

LB NY apygardos valdyba

VINCAS KRĖVĖ SUGRĮŽO

(atkelta iš 1 psl.)

masis Lietuvos Mokslų akademijos prezidentas, ir politikas ir vienas pirmųjų Vytauto Didžiojo universiteto profesorių.

Po šaltu spalio dangum skambėjo Krėvės kūrinii ištraukas, kurias skaitė aktorius T. Vaisieta. Perlaidojimo apeigoms baigiantis, pašventintas dail. I. Užkurnio kopyltstulpis-paminklas.

Žmonių buvo prisirinkę labai daug. Žmonės vis ėjo ir ėjo. Palikę ant vieškelio automobilius, jie traukė senąja Subartonių gatve. Bet daugiausia buvo žmonių iš aplinkinių kaimų bei vienišų tarpugirių sodybų, nuo Merkinės ir Varėnos, Alytaus ir Druskininkų, žodžiu, dainaviškių.

Jiems nuo mažų dienų — beveik kaip mažybinis žodelis, o visa, kas jo knygoje surašyta, yra iš tikrųjų vykę ir buvę. Bent jau lietuvių literatūroje kito tokio rašytojo nėra, kuris, "kaip tas medis suaugęs su tėvų žeme", tą žemę ne tik apipintų legendomis, bet davęs jai Dainavos var-

dą, įprasmintų savo tėviškės būtų tiesiog iki bibliinių gelmių.

Mintis perkelti Vinco Krėvės ir jo žmonos Marijos Onos palai-kus į Lietuvą kilo prieš ketverius metus, — pasakoja prof. Zalatorius, — bet tuo metu rašytojo dukterė Mošinskienė dar nesiryžo dėl suprantamos padėties Lietuvoje. Per visą tą laiką jis palaikė ryšius su JAV. Daug padėjo rašytojas Kostas Ostrauskas, kuris Krėvienės buvo įgaliotas globoti visą Krėvės archyvą (jį dabar jis perdavė Lietuvai).

Prie palai-kų perlaidojimo daug prisidėjo Lietuvių Fondas Chicagoje, Kultūros ir švietimo ministerija, Merkinės, Subartonių žmonės ir Lietuvos rašytojai, bet pagrindinis, kuris suorganizavo ir rūpinosi perkėlimu — tai prof. Zalatorius.

Krėvės palai-kų perlaidojimas yra tik pirmoji rašytojo 110-ojo gimtadienio minėjimo fazė. Vėliau numatyti minėjimai su paskaitomis, bus leidžiami jo raštai ir steigiamas memorialinis muziejus.

Vilniuje, Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje spalio 14 d. atidaryta Vytauto Landsbergio 60 m. sukaktinė paroda. Čia rodomi profesorius darbai iš muzikologijos bei meno istorijos — knygos, straipsniai, taip pat publikacijos apie Vytautą Landsbergį kaip mokslininką ir kaip valstybės veikėją.

Antanas Poška, eidamas 89-uosius metus, spalio 16 d. mirė Vilniuje. Jis buvo keliautojas, antropologas, Indijos žinovas, Vedų kultūros tyrinėtojas, žurnalistas, vienas pirmųjų lietuvių esperantininkų.

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijs spalio 17 d. minėjo veiklos 70 metų sukaktį. Ta proga Vilniuje, Šv. Kazimiero bažnyčioje, vyko jubiliejinė konferencija. Minėjimas prasidėjo mišiomis. Pranešimus skaitė akademikas dr. Tyla, docentė Vasiliauskienė, prof. dr. Žygas, prof. dr. Uždavyns, prof. dr. Karčiauskienė. Palieštos temos: "Katalikų Akademijos vaidmuo mokslui ir kultūrai", "Katalikai inteligentai šių dienų pasaulyje", "Stasio Šalkauskio pedagoginė sintezė ir dabartinės mūsų pedagogikos problemos". Popietinėje programoje vyko diskusijos, Akademijos statuto tvirtinimas, svarstyti organizaciniai klausimai ir ateities perspektyvos.

Lietuvoje viešėjo kovos su antisemitizmu tarpparlamentarinės tarybos delegacija, vadovaujama tos institucijos vykdomo komiteto prezidento, Didžiosios Britanijos parlamento deputato Greville Jannerio. Svečiai spalio 19 d. pagerbė žydų genocido aukas Paneriuose, aplankė buvusį Vilniaus getą, taip pat lankėsi Kaune.

Vilniaus sporto rūmuose spalio 21 d. atidaryta K. Reinardo "Rudeninė mugė".

Ukraina anksčiau buvo pramačiusi Baltijos kraštams skirti tik vieną ambasadorių. Ambasada buvo pramatyta Rygoje. Dabar nuomonė pakeista ir Ukrainos ambasada bus Vilniuje.

Korėjos skaučių seserijos delegacija viešėjo Lietuvoje ir užmezgė ryšius su Lietuvos jaunimo organizacijomis. Korėjos skaučių seserija įkurta 1946 m., o pasaulio skautų organizacijos nare tapo 1963 m. Dabar prie seserijos priklauso apie 200,000 narių. Jų amžius nuo 5 iki 21 metų.

Lietuvos futbolo rinktinė Vilniuje rugsėjo 23 d. žaidė pirmąsias rungtynes namuose su Europos čempionais — Danija. Susitikimas baigėsi lygiomis: 0:0.

Tėv. Juozas Vaškas, MIC, ėjės įvairias atsakingas pareigas marijonų kongregacijoje, spalio 5 d. mirė Chicagoje. J. Vaškas buvo gimęs 1910 m. vasario 4 d., Newark, NJ. Kunigu įšventintas 1934 m. liepos 15 d. Romoje. Ypatingai svarbią disertaciją "The Moral Obligations of the Individual toward the Nation and State" apgynė 1939 m. Romoje, Angelicum universitete ir gavo teologijos daktaro laipsnį.

Kanados Lietuvių Fondo išdinkui H. Stepaičiui iš pareigų pasitraukus, spalio 1 d. įvyksiam tarybos posėdyje sudaryta nauja Fondo valdyba: pirm. J. Stankus, vicepirm. B. Saplys, išd. V. Vaičiūnas, sekr. L. Kulia-vienė, narys G. Skaistys.

Dail. Vytauto Virkau knygų ženklų-eksklibristų paroda spalio 20 d. atidaryta Kauno viešojoje bibliotekoje.

Juozo Tysliavos, poeto, žurnalisto, buv. "Vienybės" redaktoriaus, visuomenės veikėjo, gimimo 90-ųjų metinių minėjimas spalio 23 d. surengtas Vilka-viško centrinėje bibliotekoje.

Metinis visuotinis ŠALFASS-gos suvažiavimas įvyks lapkričio 7 d., šeštadienį, 11 val. rytų "Clevelando" Lietuvių Namuose, 977 East 185th St., Cleveland, OH. Tel. 216 531-2131.

Bronius Vaškėlis, buvęs Ilinio universiteto liuanistikos katedros vedėjas, pakviestas Vytauto Didžiojo universiteto prorektorius pareigoms, kai iš šios vietos pasitraukė Liucija Baškauskaitė. Vaškėlis taip pat yra VDU Humanitarinio fakulteto dekanas.

Š. Amerikos Pabaltiečių ir lietuvių plaukimo pirmenybės įvyks lapkričio 8 d. Trinity Recreation Centre, 155 Crawford St., Toronto, Ont., Kanadoje. Vykdo Toronto Estų plaukimo klubas. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių pirmenybių.

"Ateities" savaitgalis vyks lapkričio 13-15 dienomis Jaunimo Centre, Chicago, IL, ir Ateitinių namuose, Lemont, IL.

Lietuvių operos balius Chicagoje, Jaunimo Centro salėje, įvyks lapkričio 14 d.

Lietuvių Fondas šiais metais mini 30-ties metų veiklos sukaktį ir ta proga skelbia rudens vaju. Vajaus užbaigtuvės įvyks lapkričio 21 d. Chicagoje, Martinique pokylių salėje. Įnašus siųsti galima jau dabar adresu: Lithuanian Foundation, 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629.

"Margučio" radijo veiklos 60 metų sukaktis bus paminėta lapkričio 22 d. Chicago's Jaunimo Centre.

Dr. Vytautas Vygantas ir Vėjas Liulevičius ruošia programą Kalakursams, kuriuos organizuoja Mokslieivių ateitinių sąjunga Padėkos dienos savaitgalį Dainavoje.

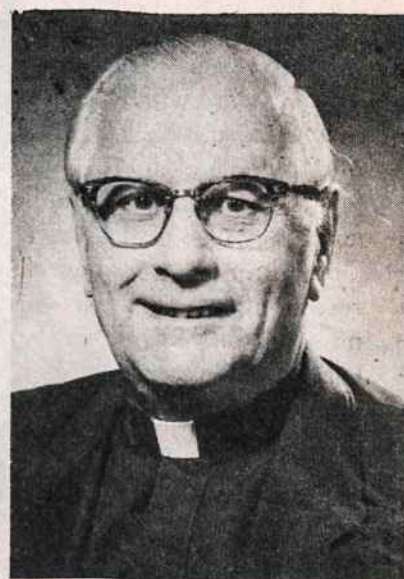
Žurnalo "Lietuva", angļu kalba leidžiamo Vilniuje, leidimas nutrūko. Leidėjams susidūrus su dideliais sunkumais, nėra aiški tolimesnė žurnalo egzistencija.

Queens miestas bando atsiskirti nuo New Yorke. Iš k.: Petras C. Wytenus, neatpažintas parodo dalyvis senoje kario uniformoje ir New Yorke valstijos senato miestų komisijos pirm. sen. Frank Padovan. Nuotr. Bette Wytenus

Thomas E. Mack, Esq.
prezidentas

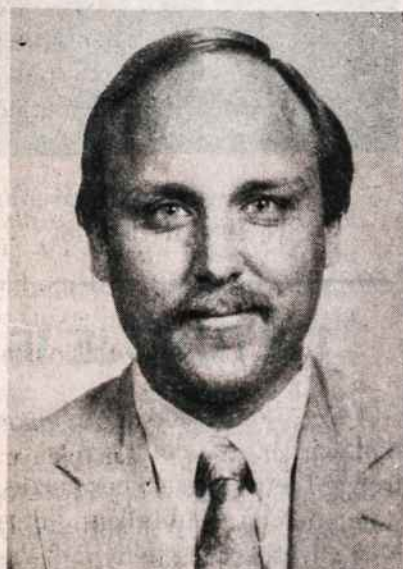
Msgr. Frank L. Yashkas
dvasios vadas

Leocadia Donarovich
iždininkė

Charles A. Liscosky
sekretorius

Joseph A. Stankaitis, M.D.
daktaras kvotėjas

L. K. SUSIVIENIJIMAS LIKO GEROSE RANKOSE

Lietuvių Katalikų Susivienijimo prezidentas Thomas E. Mack, Bear Creek Township, Wilkes-Barre, PA, vėl buvo perrinktas toms pačioms pareigoms organizacijos 72-ame seime, kuris įvyko rugpjūčio 23-26 dienomis Atlantic City, NJ. Mack šias pareigas eina nuo 1972 m.

Adv. Mack yra vedęs Patriciją Pipa ir užaugino penkis vaikus. Tai: Mark, kuris verčiasi advokata Wilkes-Barre; Marlena Anderson, Mahwah, NJ; Thomas Jr., dirba kaip inžinierius Perma Culture bendrovėje, Santa-Fe, NM; John Dean, kontraktorius, Wilkes-Barre, PA; Heather, veterinarijos chirurgė, Sun Valley, ID. Thomas ir Patricija turi taip pat keturis anūkus.

Adv. Mack 1964-1968 metais

buvo Luzerne apskrities generaliniu prokuroru.

Į Lietuvių Katalikų Susivienijimo vadovybę išrinkti ir šie pareigūnai: John Pocius, Scranton, PA — viceprezidentu; Charles A. Liscosky, Wilkes-Barre, PA — sekretoriumi; Leocadia Donarovich, Lansdowne, PA — išdininke; George Sadauckas, Scranton, PA — patikėtinii; Rozalie Kizis, Pittston, PA — patikėtinė; Charles J. Mack, West Palm Beach, FL, Edwin A. Sites, Pittston, PA, ir Jonas Vainius, East Northport, NY — direktoriais; dr. Joseph A. Stankaitis, Honeoye Falls, NY — daktaru kvotėju.

Msgr. Frank L. Yashkas, buvęs Šv. Onos parapijos klebonas,

Lucerne, PA, perrinktas dvasios vadu.

Seimo uždarymo iškilmingame pokylyje pagrindinis kalbėtojas buvo dr. Michael Raklewicz, kuris paskaitą iliustravo skaidėmis iš savo kelionių į Lietuvą. Ten jis padarė daugelį sėkmingų operacijų ir nugalėto vaistų bei medicinios priemonių, kurias padovanojo Nesbitt ligoninė, Kingston, PA.

Mokslų stipendija \$500 paskirta John Jeffrey Kozerski, Plains, PA, kuris studijuoja Kings kolegijoje.

VISŲ SISTEMŲ VCR KASEČIŲ PERREKORDAVIMAS. Jūsų artimieji Lietuvos galės iš karto naudoti atsistų kasetę (vestuvės, jubiliejai, gimimo dienos). Greitas ir aukštos kokybės pataravimas. Kaina — 20 dol. plus 2.90 dol. už grąžinimą priority mail paštu.
COSMOS INTERNATIONAL
1839 Park St.,
Hartford, CT 06106
Tel. 203 - 232 - 6600

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausytis gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasečių komplektą (po 90 minučių kiekvieną) tik už 17 dol.

(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Del užsakymų skambinti Darbininko administracijai
9 val. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77 - 01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
296 - 4130

ECONOMY AIRFARES FROM NEW YORK

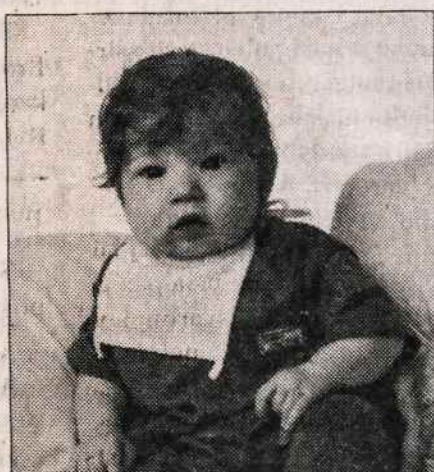
	Round trip	One way
VILNIUS	\$575	\$410
RIGA	\$575	\$379
MOSCOW/ST. PETERSBURG	\$575	\$329

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707
Ask for Chris Dobrzynski

Freedom Of Choice Is

A
Euphemism
For
Ending
A
Baby's
Life

DĖMESIO, JAUNIME!!!

Ar Jūs norite atstovauti savo miestą sekančiame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese?

Ar norėtumėte dirbti Lietuvos labui?

Ar planuojate aplankyti gimines Lietuvoje?

Ar planuojate dalyvauti ar mokytis kursuose Vilniuje ar Kaune?

Ar treniruojatės dalyvauti Tarptautinėse Lietuvių Sporto Žaidynėse?

Petro Čepo Jaunimo Fondas žino, kad jaunimui (18-35 amžiaus) yra sunku sutaupyti pinigų kelionei į Lietuvą ir kitas šalis. Todėl mes įsteigėme PČJF, norėdami Jums padėti susipažinti su savo Tėvyne ir pasaulio lietuviams. PČJF \$1,000 stipendija skiriama bent vienam lietuvių kilmės jaunuoliui/vei, kuris žada vykti į Lietuvą arba dalyvauti lietuviškoje veikloje išsivijoje.

Anketą stipendijai gauti turite užpildyti ir pasiųsti PČJF ne vėliau lapkričio 15 d., kad galėtumėte keliauti į Lietuvą ateinančiais metais tarp sausio 1 d. ir gruodžio 31 d. Anketos ir platesnė informacija gaunama rašant:

Petro Čepo Jaunimo Fondas
P. O. Box 497, South Boston, MA 02127

MODERN, TOTAL HIP AND KNEE JOINT REPLACEMENTS ARE NOW BEING PERFORMED IN THE BALTIC STATES IN CENTERS THAT ARE OFFERING SERVICES OF SURGEONS THAT HAVE BEEN TRAINED IN THE U.S.

RIGA-AMERICAN, LTD. OF WATERBURY, CONNECTICUT, IS IN A POSITION TO GUARANTEE THE DELIVERY OF TOTAL HIP AND KNEE SURGERY IN LATVIA, ESTONIA AND LITHUANIA.

PAYMENT FOR THE SURGERY CAN BE MADE EITHER IN THE U.S. OR IN THE INDIVIDUAL REPUBLIC.

ADDITIONAL INFORMATION IS AVAILABLE (IN ENGLISH) BY CALLING 203 - 757 - 5052.

"DARBININKO" ADMINISTRACIJOJE GALIMA GAUTI ŠIAS KNYGAS

LIETUVIŲ KALBOS VADOVĖLIS (angliškai)
INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN,
nauja laida.....\$25.00
Prie šios knygos įkalbėti pagalbiniai tekstai
į keturias kasetes.....\$40.00
MOTERIS SU BALTU CHALATU (35 apsakymai iš
autorės pergyvenimų dirbant ligoninėse)
Dr. K. Paprockaitė - Šmailienė, 494 psl.....\$20.00
KARAS BRAUKIA KRUVINĄ AŠARĄ, II Pasaulinio
karo dienoraštis, daug aprašymų iš Hanau
(Vokietijoje) stovyklos gyvenimo - A. Gustaitis
940 puslapių su nuotraukomis ir žemėlapiams,
su persiuntimu.....\$35.00
ŠVENTASIS RAŠTAS, SENASIS TESTAMENTAS,
Pranašų knygos, vertė prof. kun. A. Rubšys,
670 psl.....\$12.00
ATGAVE VILTĮ, Pertvarkos tekstai,
Vytautas Landsbergis, 227 psl.....\$18.00
ATEITININKAI KOMUNISTŲ IR NACIŲ KANKINIAI,
L. Kerulis, P. Narutis, J. Prunskis, 246 psl.....\$10.00
KELIAUJAME ABU, MĖNULI, Aleks. Radžius,
astrologijos eilėraščiai, 64 psl.....\$6.00
LAIKO PAGRĖBŠTAI, atsiminimai, VI. Kulbokas, ...\$8.00
LIETUVOS ŽEMĖLAPIS, didelio formato,
(J. Andrius).....\$12.00
ANGLŲ - LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNAS.....\$12.00
LIETUVIŲ - ANGLŲ KALBŲ ŽODYNAS.....\$12.00
ANAPUS HORIZONTO, Australiškos apysakos -
Ava Saudargienė, 189 psl.....\$12.50
ŠALIS, KURIOJE GYVENAM, keliolių po JAV
įspūdžiai, V. Šalčiūnas, 296 psl.....\$12.50
BERŽAS UŽ LANGO, romanas,
Dalia Mackialienė, 324 psl.....\$15.00
NAKTIS, trijų veiksmų drama, J. Gliuda.....\$11.00
UGNIS IR ŽODIS, poezija su iliustracijomis,
didelio formato, V. Kazokas, 94 psl.....\$8.50
GROBIO IR NAIKINIMO ŽYGIS, Z. Raulinaitis.....\$9.00
BALŲ KALBŲ BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALY,
Jūratė Staikutė de Rosales.....\$15.00
VAIVOS JUOSTA, eilėraščiai ir dialogai,
J. Rūtenis, 134 psl.....\$6.00
PRIE VILTIES KRYŽIAUS, Juozas Prunskis.....\$5.00
KOVO KETVIRTOJI, Jurgis Gliuda.....\$5.00
TANKĖJANTI ŠVIESA, eilėraščiai, originalai
ir vertimai, Tomas Venclova.....\$8.00
DIDYSIS VARPININKAS VINCAS KUDIRKA,
Aleksandras Merkelis.....\$15.00
VISAIP ATŠITINKA, A. Gailluūšis.....\$5.00
MARGO RAŠTO KELIU, (Darbininko premijuota
apsaka), Alė Rūta, 281 psl.....\$5.00
LIETUVOS VALSTIEČIAI LIAUDININKAI,
Juozas Audėnas.....\$5.00
LEMTINGOS DIENOS, apysakos,
Jonas Jašauskas, 187 psl.....\$8.00
IEŠKANČIOJO PĖDSAKAI, Evangeliniai
mąstymai, eilėraščiai, K. Trimakas.....\$10.00

Šios knygos gaunamos Darbininko Administracijoje. Galima užsakyti skambinant telefonu (718) 827-1351 arba rašant Darbininko administracijai - 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Galima nesiųsti iš anksto čekio, nes nežinome, kiek kainuos persiuntimo išlaidos. Kai išsiųsime užsakytas knygas, tada išsiųsime ir sąskaita.

IT'S EASY TO BANK BY MAIL.

The South Boston Savings Bank's famous postage paid both ways bank by mail plan is easy, convenient and sensible.

When the bank receives your savings or checking account transaction it's processed and mailed back to you the same day. Thousands of our customers have enjoyed this free service for years.

When you bank by mail, the South Boston Savings Bank is as close as the nearest mail box.

Open an account today by filling out the coupon below or visiting one of our conveniently located offices.

WE'LL
PAY THE
POSTAGE
BOTH
WAYS!

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

Mail check to: South Boston Savings Bank, 460 West Broadway, South Boston, MA 02127 or call 268-2500.

NAME _____
ADDRESS _____
CITY _____ STATE _____ ZIP _____
AMOUNT ENCLOSED \$ _____
SOCIAL SECURITY NO. _____
DATE OF BIRTH _____
SIGNATURE _____

MAIN OFFICE
460 West Broadway
South Boston
02127
WEYMOUTH OFFICE
544 Main St.
337-1050
NEPONSET CIRCLE
740 Gallivan Blvd.
825-9090
QUINCY OFFICE
690 Adams St.
Larkin Square
479-9660
NEEDHAM OFFICE
355 Chestnut St.
449-0210
WEST ROXBURY
1833 Centre St.
323-6000

MEMBER FDIC and DIFM ALL DEPOSITS INSURED IN FULL

AR IŠ TIKRŲJŲ VYSTA GĖLĖS?

— A. a. Zenonos Žitkevičienės šviesiam atminimui —

Vis dar sunku patikėti, kad ji nebegrįš, nors jau prasidėjo antri metai, kaip gyvenu be jos. Naktimis ji mane pabudina iš miego, švelniai šaukdama mane vardu, ir aš atsiliėpiu. Ir sunku man persikelti į tikrovę — į Cypress Hills kapines. Bet persikėlęs raminuosi, kad jos kapas nėra toli nuo mano gyvenamosios vietovės.

Zenona Rajauskaitė gimė 1916 m. birželio 23 d. Pittsburghe, Pensilvanijoje. Maža būdama, trumpam buvo nuvežta į Lietuvą, į Žemaitiją. Grįžusi atgal į Pittsburghą, brendo, mokėsi, gambiai reiškėsi scenoje. 1935 m. su motina Petronele ir seserimi Julija vėl išvyko į Lietuvą. Kaune lankė konservatoriją ir dramos studiją. Operos orkestre grojo smuiku. 1944 m., karo veiksmais artėjant prie Kauno, pasitraukė į Vilkaviškį. Jame nuo sovietų lėktuvų žuvo jos motina.

Zenona Rajauskaitė-Žitkevičienė

Toj didelėj maišaty abi seserys, Zenona ir Julija, geriems žmonėms padedant atsidūrė Vokietijoje. Paskui joms teko gyventi Austrijoje ir dėstyti muziką vienoj vokiečių jaunųjų mokykloj. Karo pabaigos sulaukė Vokietijoje, Prancūzų zonoj.

Su Zenona susipažinau Augsburgėje, dirbdamas „Žiburijų“ redakcijoj. Ji ten buvo vertėja. Pažintis privedė prie vedybų, kurios įvyko 1946 m. birželio 23

d., per jos gimtadienį. Joninių išvakarėse.

Tie 45-eri bendro gyvenimo metai yra itin spalvinga praeitis, kurios negaliu užmiršti. Joje telpa ir Augsburgio kaštūnų žydėjimas, ir rytmečio paukštelių čiulbėjimas, ir koncertų lankymas, ir dažnos kelionės į Müncheną, pagaliau ir Amerika, kurioj patirta daug linksmybių, bet

gal dar daugiau kartybių. Visoj toj mozaikoje išskyla šviesus Zenonos paveikslas.

Augsburge gyvendama privačiai, Zenona neturėjo progos įsijungti į lietuviškąjį stovyklos gyvenimą. Bet į jos mažą butelį Milchbergo gatvėje atsilankydavo daug tautiečių. Ji mielai padėdavo jiems įvairiuose reikaluose. Cenzūra reikalavo lietuviškų laikraščių vertimų į anglų kalbą. Tad Zenona visur pribūdavo, kur jos reikėdavo; net leisdavosi į keliones.

Būdama Amerikos piliētė, ji lengvai galėjo išvykti į tą „dypukų“ išsvajotą šalį. Bet ji kantriai laukė, kol aš pereisiu per visas kliūtis. O kliūčių vis atsirasdavo. Pagaliau lauktoji diena atėjo. „Ernie Pyle“ laivas atplukdė mus į šią šalį 1947 m. rugpjūčio 20 d.

Apsigyvenom New Yorke.

Į savo gimtąjį Pittsburghą Zenona nebegrįžo, nes jau anksčiau buvo gavusi žinią, kad ten likęs jos tėvas Pranas mirė (beveik tuo pačiu laiku, kada Vilkaviškyje žuvo jos motina).

Kiek prisimenu, Zenonai Amerika atrodė visai tokia pat, kokia buvo anksčiau jai čia gyvenant, — nesą pasikeitimų. Dabar gi, kaip matau, daug kas čia pasikeitė į gerą pusę ir į blogąjį (mano patyrimu, daugiau į blogąjį).

New Yorke mums teko gyventi keliose vietose, abiem teko pereiti per namažą darbų. Čia gimė ir mūsų sūnus Eugenijus.

Zenona buvo labai kukli. Nesiveržė niekur į priekį. Netroško nei turtų, nei garbės. Bet tarp negausių to meto lietuvių ateivių (vadinamųjų dypukų) ji buvo populiari. Iš jų pati pirmoji pradėjusi dirbti vienoje dirbtuvėje, ji ten praskynė kelią ir kitiems. Kiek vėliau jai dažnai tekdavo būti liudytoja „dypukams“ priimant Amerikos pilietybę.

Dalyvaudavo įvairių renginių programose, grodama smuiku. Grodavo ir bažnyčiose.

Buvo įsijungusi ir į orkestrus (pavyzdžiui, į daktarų orkestrą, grojusį ligoninėse). 1948 m. Maspeth buvo suvaidintas A. Gustaičio „Sekminių vainikas“ (režisuotas A. Zenkaus). Čia Zenona ypatingai pasižymėjo vaidybiniais gabumais, kurių niekada jai netrūko. Iš mažens linkusi į vaidybą, žinojo visus to meto žymesnius filmų aktorius.

Nors Zenona buvo judri ir gyvastinga, bet jos sveikata nebuvo stipri. Ją ypatingai paveikė mano susirgimas paralyzinėse. Grįžus man iš ligoninės, ji pamažu pradėjo nykti. Pagaliau nebegalėjo nei valgyti, nei vaikščioti. Turėjo pati atsigtulti į keletą ligoninių. O šioj paskutiniojoj, Jammaica ligoninėj, prie visų ligų dar prisidėjęs plaučių uždegimui, 1991 m. spalio 22 d. ji užgeso.

Tiek sykių ji mane gelbėjo iš ligų ir išgelbėjo. O aš, deja, jos neišgelbėjau. Sunkiai sirgdama, buvo labai kantri ir labiau rūpinosi manim ir sūnum, negu savim.

Gražiais ir man brangiais žodžiais ją apibūdina rašytoja Alė Rūta: „Pažinojau a. a. Zenoną Vokietijos stovykloj Prancūzų zonoj. Buvo žavi mergaitė: linksmas, guvi, bet ir svajotoja, meniškios sielos (ir labai geros širdies!). Ji mane ir mano vyrą Edmundą mokė po truputį anglų kalbos. O aš jai burdavau laimę kortomis...“

Lietuvai laisvėjant, ji visą laiką buvo ligos patale ir nepajėgė sekti tų mūsų tautai svarbių įvykių. Nepajėgė pasidžiaugti ir tomis gėlėmis, kurias prie mūsų namų pasodino geros kaimynės. Su kaimynais ji palaikė gražius ryšius ir jte, nors ir nelietuviai, dalyvavo jos laidotuvėse, pa-

MIRĖ AGRONOMAS KAZIMIERAS ČIKOTAS

Spalio 5 d. vakare, 9 val. 15 min., Philadelphijos Graduate ligoninėje, apsuptas artimųjų, ilgokai įvairių negalių kankintas, o paskutinėse dienose netekęs ir regėjimo, tačiau pilnoje sąmonėje, mirė visuomenininkas, laikraštinninkas, agronomas Kazimieras Čikotas.

Gimė jis 1906 m. birželio 16 d. Veiverių v., Belevičių km. Baigęs Veiverių vidurinę mokyklą, stojo į tikrąjį isisteigusių Dotnuvos žemės ūkio akademiją, kurią baigė 1926 m.

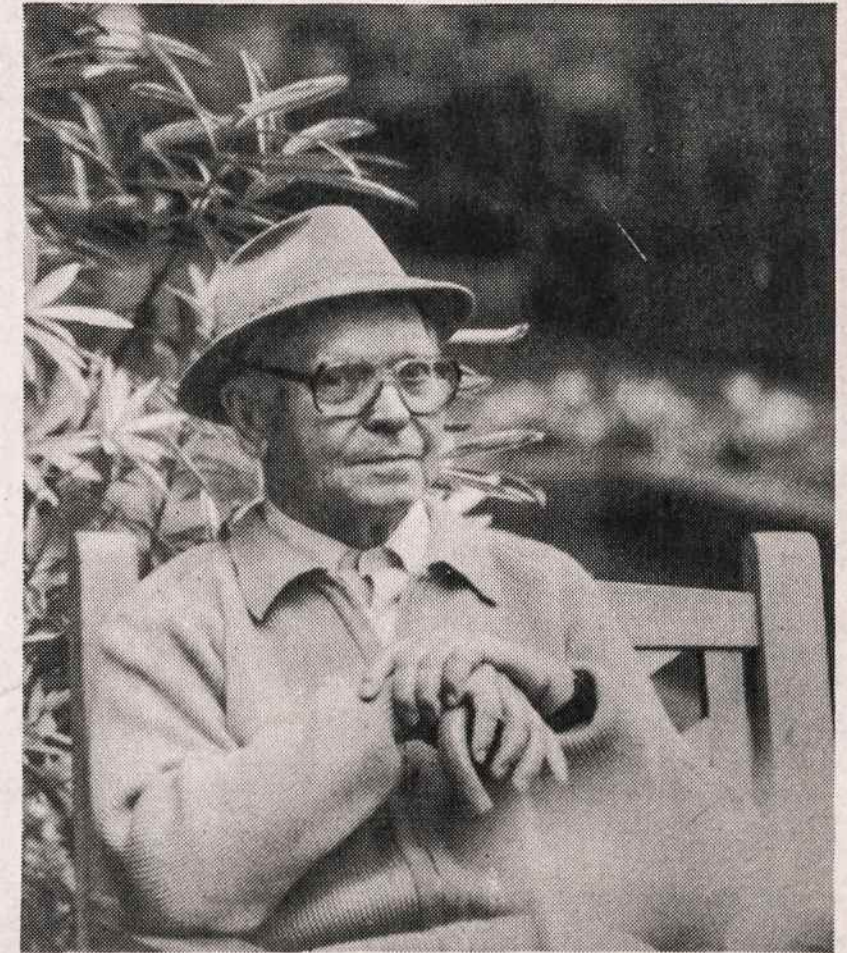
Agronomu dirbo Kelmės rajone, o jau nuo 1927-ųjų buvo perkeltas į Kauną ir iki 1940-ųjų dirbo Žemės ūkio rūmuose vyr. inžinieriumi paukštinkystės reikalams.

Vokietmetyje, iki pasitraukimo (1944) į Vokietiją, buvo Kauno gyvulininkystės valdyboje inspektoriumi. Spauldoje pradėjo rašyti 1925 m. ir buvo nuolatiniš ukio spaudos bendradarbis. Atskirais leidiniais išleista: „Vištų auginimas ir priežiūra“ (1930) ir „Paukštinkystė“ (1939).

Išėivijoje nemažai rašė „Draugui“ ir „Darbininkui“, kur šalia korespondencijų ilgesnį laiką reikėsi ir geros kokybės aktualiomis nuotraukomis.

Į JAV atvyko 1949 m. ir dirbo daržininku-sodininku viename Philadelphijos priemiesčio vienulyne, tačiau greit perėjo į žymiai didesnės apimties panašų darbą Amerikos laivyno veteranų sodyboje. Apie jo sėkmingą darbuotę liudija daugybės padėkos bei pagarbios vertinančių laiškų, pasirašytų Karo laivyno admirolų, kapitonų ir kitų aukštų pareigūnų.

Velionis jau Vokietijoje dalyvavo lietuviškoje veikloje, Philadelphiaje įsijungė į tuomet tik pradėtą Lietuvių tremtinių draugiją. Buvo šios draugijos pirmininku. Iš jo tos kadencijos veiklos įsimintinas suruošimas iškilaus banketo, skirto padėkoti ankstesniajai lietuvių ateivijai už 800 asmenų atkvietimą į Philadelphia iš Vokietijos. Tai draugijai persiorganizavus į Philadelphia Lietuvos Bendruomenės apylinkę, Čikotas buvo

Kazimieras Čikotas. Nuotr. Br. Čikoto

ištikimas jos darbų dalyvis.

Šermininėje spalio 11 d. vakare, kun. Kajetonui Sakalauskui sukalbėjus rožančių, atsiveikinimui vadovavo buvęs JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Algimantas Gečys, paryškindamas velionio šakotą visuomeninę veiklą.

Balys Raugas kalbėjo kaimynų bei artimesniųjų bičiulių vardu, primindamas, kad velionio gyvenvietė maždaug lygiomis pasidalino: apie 20 metų Philadelphiaje, o paskutiniuosius 18 metų Delrane, kur mažame lietuvių telkinelyje labiau kaimynas kaimyną jaučia. Ten Čikotų sodyba, atsiradusi žymiai vėliau už kitas, prisiliėjusi prie ežerėlio, pasipuošė jaunų vasių medelynu, prie jų sudūzgė keletas avilių, ankstyvą pavasarį visa sodyba pražysdavo didžiulių įvairiažiedžių gėlynu. Jo gražiausiam pakraštyje ant akmeninio paaukštino iškiliai stovėjo melsvame apdare su žvaigždžių vainiku Marijos stovyla. Jeigu kas vasaros saulėlydyje pas juos užsukė, galėjo matyti abu Čikotas, prie Marijos, paskendusius maldoje. Nedažni

tokie vaidžai mūsų gyvenime... Teko matyti jį ir paskutinėje jo gyvenimo dienose, jau netekusį regėjimo. Neaimanavo jis, o tik meldė: „Viespatie, pasi-gailėk...“

Nebuvo jis skautas, tačiau gyveno Dievui ir Tėvynei.

Iš Baltimorės atvykęs buvęs JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Juozas Gaila apžvelgė mirusiojo nuopelnus Lietuvos Bendruomenėi.

Atsiveikinimo kalbas užbaigė savo žodžiu ir malda Philadelphiaje savo laiku sėkmingai darbuavęs kun. Stasys Raila.

Spalio 12 d., 11 val. ryto, Šv. Andriejaus bažnyčioje mišias koncelebravo kun. K. Sakalauskas, kun. St. Raila ir kun. T. Burkauskas. Kun. Sakalauskas pamokslė apibūdino velionį kaip pavyzdingą kataliką ir kaip sąmoningą bei aktyvų lietuvių patriotą.

Ir šermininėje ir laidotuvėse dalyvavo daug žmonių.

Nuliūdime liko žmona Bronė, sūnus Bronius, dukros Zina, Marija ir Julija su šeimomis, dvylika anūkių ir du praukūčiai.

Balys Raugas

A.†A.
ANTANUI DIRŽIUI
mirus, jo žmonai Genutei ir sūnui Sauliui gilia užuojautą reiškia ir kartu liūdi
Alfonzas Koncė

O tremtinio širdie, vėlė be vietos Tavy troškimą vieną galvinu: Prie išgriautų Tėvynėje altorių, Priglaudęs veidą, aš numirti noriu...

A.†A. Adolfas Čampė,
trumpai sirgęs, 1992 m. spalio 16 d. 9 v. v. amžiniai atsiskyrė su mumis, palikęs giliame liūdesy savo šeimą, gimines ir artimuosius. Palaidotas spalio 20 d. lietuviškoje kapinėse Waterburyje.

Nuoširdžiai padėka kun. P. Sabuliui už maldas kopyčioje, už Šv. Mišių auką ir pamokslą Šv. Juozapo bažnyčioje bei apeigas kapinėse.

Dėkojame karšto palydai: Pauliui Kurui, Vaclovui Kuzmickui, Juozui Kazlauskui, Albertui Melnikui, Jonui Paliuliui ir Juozui Stasioniui.

Nuoširdžiai dėkojame Šv. Juozapo parapijos chorui, įspūdingai giedojusiam bažnyčioje ir kopyčioje.

Didi padėka lietuviškojo radijo valandėlės vedėjui, Waterburio Lietuvos Bendruomenės apylinkės pirmininkui Antanui Paliuliui už didžią pagalbą, už ypatingą Adolfo paminėjimą radijo bangomis, už vadovavimą kopyčioje atsisveikinant ir Bendruomenės vardu tartus prasmingus žodžius; Viktorui Vaitkui ramovėnų vardu, Albertui Melnikui Šv. Juozapo parapijos tarybos pirmininkui, draugų vardu Vaclovui Kuzmickui ir Moterų klubo pirmininkei Danutei Venclauskaitėi.

Dėkojame giminėms, draugams, pažįstamiems, viešniai iš Lietuvos, lankiusiai Adolfo ligoninėje, už gėles, kurios puošė ligoninės kambarį ir kopyčią, už prašiusiems Šv. Mišias, pareiškusiems užuojautą spauldoje, laiškais, asmeniškai, už aukas Sibiro Tremtinių Šalpos Fondui.

Esame labai dėkingi Waterburio apylinkės lietuviams, kurie taip gausiai atsilankė į šermenis, pamaldas ir palydėjo į amžino poilsio vietą. Dėkingi visiems, visiems, kurių vardų čia nepamėnėjome.

Dėkojame artimesiems a. a. Adolfo giminėms: Alšėnų šeimai iš Clevelando, Štefutei Urban-Alšėnaitėi, Romutei Keniausytei-Bielskienei iš Chicagos, O. A. Keniausiams ir brangiems draugams V. V. Kuzmickams, G. J. Kazlauskams, Elenutei Gureckienei, P. D. Kurams, M. Kazakaitienei su dukra Rūtele, Marytei Stankus-Saulaitytei, pribuvusiems paguodai į mūsų namus.

O, Dieve, priimki a. a. Adolfo sielą tenai Ir suteiki savo globą amžinai...

Likę liūdesy:
žmona, sūnūs, marčios, vaikaitiai ir dukterėčia Eštera Alšėnienė su šeima

KORP! NEO LITUANIA ŠVENTĖ

Korp! Neo Lithuania New Yorke vienetas spalio 31 d. paminėjo 70 metų nuo savo įkūrimo 1922 m. lapkričio 11 d. Lietuvos universitete Kaune. Pranciskų kopyčioje 11 val. buvo mišios, kurias aukojo Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, pasakęs taip pat ir pamokslą. Po mišių, apatinėje salėje buvo vaišės. Salė buvo papuosta — iškabintos Amerikos ir Lietuvos vėliavos, korporacijos spalvos ir šūkis — Pro Patria!

Vieneto pirm. dr. Jonas Lenkaitis prisiminė sukaktį, ta proga ir mirusius korporacijos narius, tarp jų senesniai mirusį Antaną Diržį. Jie pagerbti susikaupimo minute. Prisimintas ir vienas iš seniausių korporacijos narių Alfonso Koncė, kuris išleido knygėlę „Laikynas“. Apie ją ir papasakojo pirm. dr. J. Lenkaitis.

Toliau kalbėti pakvietė dr. Bronių Nemicką, kuris išvakarėse, spalio 30 d., buvo grįžęs iš Lietuvos. Ten buvo nuvykęs puošdami jos kapą gėlėmis.

Savo rašinį užsklendžiu šiuo posmu:

Neteisybė, kad vysta radastos: Aš regiu jas vaivorykštės raštuos, Ir kapų tyloje begalinėj, Ir padangių mėlynėj.
Leonardas Žitkevičius

pakviestas vyriausybės padėti suredaguoti Konstituciją. Prieš jį kelionę buvo du konstitucijos projektai. O kai nuvažiavo į Lietuvą, jau jie patys buvo padarę visą projektą.

Spalio 25 d. įvykę balsavimai ir referendumas, ar reikia konstitucijos ir prezidento, pasisakė, kad reikia. Konstitucijos

projektas turįs ir painių vietų. Pats dr. Nemickas buvo apsirgęs, 11 dienų praleido ligoninėje. Ligoninėje priežiūra buvo gera. Buvo Panevėžio ir Vilniaus ligoninės.

Buvo ir eilė klausimų apie ekonomiką, Seimo kandidatą dr. Kazį Bobelį, apie jo pastangas pakliūti į Lietuvos Seimą.

Svečių buvo apie 30. Visi dalyvavo pokalbiuose ir bendrose vaišėse. (p.j.)

LOTYNIŠKOS MIŠIOS APREIŠKIME

Visų šventųjų sekmadienį, lapkričio 1 d., Apreiškimo parapijos bažnyčioje 5 val. vakare buvo mišios lotynų kalba su gregoriniu giedojimu. Mišias aukojo Newarko, NJ, lietuvių parapijos klebonas kun. dr. Petras Stravinskas. Jis, propaguodamas gregorinį giedojimą ir lotynišką liturgiją, yra įkūręs Šv. Grigaliaus gregorinio-lotyniško giedojimo draugiją ir yra tos draugijos pirmininkas. Mišių metu giedojimui vadovavo ir vargonavo Apreiškimo bažnyčios vargonininkė Gintarė Bukauskienė. Mišiose dalyvavo nedidelis skaicius asmenų.

Gregorinis giedojimas yra labai sena bažnytinio giedojimo forma. Pavadinimą „gregorinis“ gavo pagal to meto popiežių Grigalių I, kuris popiežiumi buvo 590-604 m.

Pagrindinė šio giedojimo charakteristika yra ta, kad giedama tik vienu balsu-unisonu. Pradžioje buvo giedama be jokio muzikos pritarimo ir tik vėliau imta pritarti vargonais. Gregorinio giedojimo gaidos yra rašomos ne ant penkių, bet ant keturių linijų. Gaidų išvaizda irgi skirtinga nuo dabartinių. Giedojimo ritmas laisvas. Neturi takto žymenų, nei takto perskyrų. Takto perskyros ženklų pažymima tik žodinė sakinių paabaiga. Tekstai daugiausia yra paimti iš Šv. Rašto ir psalmių. Lotyniškas mišias Apreiškime numatoma aukoti kiekvieno mėnesio pirmąjį sekmadienį, 4 val. vakaro. Sekančios mišios bus gruodžio 6 d.

Nesinorėtų būti pranašu, bet, nežiūrint gražių lotyniškų mišių apeigų ir mistišką nuotaiką sudarančio gregorinio giedojimo, peršasi mintis, kad lietuviška visuomenė šiam bandymui vargu ar parodys didesnį susidomėjimą.
p. palys

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vieniuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Anicetas Simutis, Lietuvos ambasadorius prie Jungtinių Tautų, lapkričio 6 d. išvyksta į Lietuvą, kur dalyvaus vyriausybės posėdžiuose. Lietuvoje iš-bus dešimt dienų. Po 60 metų tarnybos New Yorke, Lietuvą jis lanko pirmą kartą. Vėliau atėjo informaciją, kad kartu į Vilnių vyksta ir Lietuvos garbės konsulai Čekanauskas ir Kleiza, taip pat gen. konsulas Kanadoje Lapas.

Dr. Bronius Nemickas spalio 30 d. vakare grįžo iš Lietuvos, kur buvo išvykęs rugsėjo 10 d. Lietuvos vyriausybės buvo pakvietausi jį patarėju Lietuvos konstitucijos reikalais. Vilniuje jis padėjo suredaguoti spalio 25 d. priimtą konstituciją. Spalio 31 d. dr. Nemickas dalyvavo Korp. Neo Lithuania šventėje Kultūros Židinyje ir papasakojo savo įspūdžius iš Lietuvos.

Alfonas Koncė, gyvenąs Woodhavene, šioje apylinkėje yra likęs vinintelis kūrėjas-savatoris. Spalio 17 d. jis sulaukė 91 metų amžiaus. Šeimoje jis buvo jauniausias, į savanorius išėjo iš Panevėžio gimnazijos penktos klasės. Tada juo pasekė ir du vyresnieji broliai — Kazys ir Petras. Iš vienos šeimos buvo trys broliai savanoriai. Šiomet kariuomenės šventė minima lapkričio 22 d., sekmadienį, Apriškimo parapijos bažnyčioje ir salėje. Rengia New Yorko ramovėnai.

Rimanto Idzelio skulptūrų paroda vyksta iki lapkričio 7 d. Agora galerijoje, 560 Broadway, Suite 502, Soho apylinkėje. Paroda lankoma nuo 1 v. iki 6 v.v. Paroda pavadinta "Mita ir ikonos". Drauge vyksta ir kitų dailininkų tapybos paroda. Jo skulptūros susilaukia daugiausia dėmesio.

Šventasis Raštas, Senojo testamento tomas, pranašų knygos, išleista gražiu leidiniu. Iš hebrajų, aramėjų ir graikų kalbų išvertė kun. Antanas Rubšys, kuris profesoriauja Manhattan kolegijoje ir dėsto Šventąjį Raštą. Knyga turi 670 puslapių. Jos kaina 12 dol. Gaunama "Darbininko" administracijoje. Persiuntimo išlaidoms pridėti 2 dol.

KONTEINERIAI Į LIETUVĄ siunčiami kas savaitę per TRANSPAK firmą. 59 centai už svarą virš šimto svarų, minimumas \$20. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose. TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. 312 436-7772. (sk.)

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOTERŲ KULTŪROS DRAUGIJA
lapkričio 15 d., sekmadienį,
Kultūros Židinyje rengia

Kultūrinę popietę

Programoje:

- "Aidų žurnalą išlydėjus", — kalba ilgametis žurnalo redaktorius Tėv. Leonardas Andriekus, OFM
- Rašytojo Antano Vaičiuliaičio literatūrinis palikimas, kalba Paulius Jurkus
- Iš A. Vaičiuliaičio kūrybos skaito Liucija Kašubaitė-Paknienė

Po programos vaisės. Įėjimo auka 8 dol.
Pradžia 2:30 val. popiet.

VISI KVIEČIAMSI ATsilankyti!

Dail. Vladas Žilius lapkričio 7 d. išvyksta į Lietuvą, kur numato ilgiau pabūti, tvarkydamas savo kūrybos įvairius reikalus.

Su dail. Elena Urbaityte platų pasikalbėjimą įsidėjo "Literatūra ir menas" savaitraštis rugsėjo 26 d. numeryje. Kalbėjosi Ramutė Rachevičiūtė. Pasikalbėjimas užima visą puslapį, įdėtas E. Urbaitytės skulptūros "Erdvės skrydis" prie Spaudos rūmų pastatymo proga. Dailininkė pasisako apie kūrybinį darbą Amerikoje.

Algis Sruoginis, Algio ir Aldonos Sruoginių sūnus, ilgesnį laiką sirgęs, mirė spalio 30 d. Palaidotas lapkričio 4 d. Norwood, NJ.

Mišias lotynų kalba Apriškimo parapijos bažnyčioje lapkričio 1 d., sekmadienį, aukojo kun. dr. Petras Stravinskas. Žmonių atsilankė labai mažai. Kitos mišios bus gruodžio 6 d., pirmą gruodžio sekmadienį, 4 val. Newyorkiečiai kviečiami susidomėti šiomis mišiomis ir gražiu grigališku giedojimu.

Dėl LIC aparatūros likimo

Kai kas domisi, kas atsitiko su Lietuvių Informacijos Centro modernia žinių persiuntimo ir priėmimo aparatura, Religinei Šalpai uždarius LIC skyrius Washingtone ir New Yorke?

Žinodama, kaip svarbu greitai priimti ir perduoti žinias, Washingtono skyriaus elektroninę žinių perteikimo aparatūrą Religinei Šalpai dovanavo Lietuvos ambasada, o buvęs Washingtono LIC skyriaus vedėjas Viktoras Nakas perėjo dirbti į Lietuvos atstovybę. New Yorko LIC skyriaus aparatūra naudojasi Religinės Šalpos raštinė.

(LKRŠ)

59 CENTAI UŽ SVARĄ virš šimto svarų, tai TRANSPAK firmos nauja kaina. 68 centai — žemiau šimto svarų. Minimumas 20 dol. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų gimnams Lietuvoje. TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. 312 436-7772.

Vilniuje parduodamas arba išnuomojamas butas: 3 kambariai, šviesi virtuvė Karoliniškių rajone. Geras susisiekimas su bet koku Vilniaus rajonu. Tel. New York: 718-805-0507, prašyti Ann po 6 val. vak.; Vilniuje 41-63-79. (sk.)

Virginijus Barkauskas, Lietuvos Muzikos Akademijos vargonų katedros studentas ir Marijampolės Mažosios Bazilikos vargonininkas, studijas gilinąs New Yorke ir apsistojęs Maspetho lietuvių parapijos klebonijoje, lapkričio 22 d., sekmadienį, 3 val. popiet atliks vargonų koncertą V. Atsimainymo parapijos bažnyčioje. Koncertas skiriamas muzikui Jonui Žukui pagerbti, jo amžiaus 85-rių metų proga.

A. a. Antaną Diržį pagerbiand, "Laisvės Žiburio" radijui aukojo: \$100 — I. ir V. Alksniniai; \$55 — A. Ruzgas; po \$50 — Ed. Vaičiulis, D. ir K. Kezai, S. Virkutis; po \$30 — G. ir J. Stankūnai, A. Pintsch; po \$25 M. Šalinskiene, dr. R. Čiurlienė, O. Barauskienė, G. Meiliūnienė, J. ir R. Bitėnai; po \$20 — E. ir H. Andruskas, A. Sakalas, D. Ūsas. G. Diržienė ir radio vadovybė visiems aukotojams dėkoja.

Margarita Samatienė, anksčiau gyvenusi New Yorko artumoje, čia plačiai reikišėsi Lietuvių Moterų Federacijos veikloje. Vėliau ji persikėlė gyventi į Washington, DC, ir dirbo VLLK centrinėje įstaigoje, o taip pat Lietuvos atstovybėje. Prieš porą savaitių ji apsigyveno netoli savo dukros San Francisco mieste. Jos naujas adresas: Margarita Samatas, 580 Roosevelt Way, San Francisco, CA, 94114. Telef. 415 255-7254.

LRKŠ direktoriai lankėsi Lietuvoje

Norėdami geriau susipažinti su Lietuvos žmonių poreikiais ir Religinės Šalpos veiklos efektingumu, Religinės Šalpos direktoriai lankosi Lietuvoje.

Šiomet Lietuvoje lankėsi LKRŠ tarybos pirmininkas vysk. Paulius Baltakis, vicepirmininkas prel. Vytautas Balčiūnas, vicepirmininkas kun. Albertas Kontautas, kun. Rikteraitis (jo kadencija baigėsi 1992 m.), izdininkas-sekretorius Antanas Sabalis, kun. Voldemaras Cukuras, Robert Boris, dr. Rožė Šomkaitė, Gintė Damušytė ir dr. Elona Vaišnienė.

Kelionės išlaidas LKRŠ direktoriai patys apsimokėjo.

"Lietuvos Aidas", pagrindinis 16 psl. Lietuvos dienraštis, duoda vyriausybės žinias ir objektyvų atkuriančios Lietuvos vaizdą. Jo žinios išsivijai yra labai naudingos. Prenumerata metams oro paštu \$85. Čekius rašyti "Lietuvos Aido" vardu ir siūsti JAV įgalotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. (sk.)

TRYPTINIS, New Yorko tautinių šokių vienetas, repetuoja penktadieniais, 7 val. vak. Kultūros Židinyje, Brooklyne. Jaunimas kviečiamas aktyviai dalyvauti.

"Aidų" žurnalas, atkeltas iš Vokietijos, Amerikoje pradėjo eiti 1950 m. ir tvarkingai ėjo iki 1992 m., kada jis buvo sujungtas su Lietuvoje einančiu žurnalu "Naujasis Židinyš". Žurnalas ėjo 42 metus. Jo netekimas yra nuostolis Amerikos lietuvių kultūrai. Žurnalui prisiminti ir skiriama lapkričio 15 d. popietė. Kultūros Židinyje. Apie "Aidus" kalbės Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, nuo pat žurnalo perkėlimo iš Vokietijos visą laiką buvęs redakcijos nariu, paskutinius 12 metų pats vienas redagavęs "Aidus". Apie 22 metus "Aidus" redagavo rašytojas Antanas Vaičiulaitis, miręs š. m. liepos 22 d. Kartu ir jis bus prisimintas, bus apžvelgtas jo literatūrinis palikimas. Apie jį kalbės Paulius Jurkus. Iš raštų ištrauką paskaitys Liucija Kašubaitė-Paknienė. Rengia Lietuvos Draugija, kuriai pirmininkauja Birutė Lukoševičienė. Pradžia 2:30 v. popiet. Po programos vaisės.

Reikalinga pagalba prižiūrėti vyresnio amžiaus moterį. Pageidaujamas anglų kalbos mokėjimas. Skambinti telef. 212 757-3091. Prašyti Jenny. (sk.)

Druskininkuose parduodamas 4 kambarių butas su visais patogumais ir sodas su mūriniu namu. Skambinti: New York 718 382-1452. Druskininkuose 451-41. (sk.)

Kun. Bruno Kruzas, sveikatai sustiprėjęs, iš Wycoff ligoninės grįžo į Apriškimo parapijos kleboniia.

Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimas bus lapkričio 22 d., sekmadienį. Apriškimo parapijos bažnyčioje ir salėje. Rengia New Yorko ramovėnai.

Lietuvių Atletų Klubas ir Kultūros Židinyje ruošia Naujų 1993 metų sutikimo vakarą-balių su karšta vakariene ir šauniu orkestru Kultūros Židinyje.

Dailės paroda ryšium su Lietuvos nepriklausomybės 75 metų sukakties švente rengiama vasario 6 ir 7 dienomis Kultūros Židinyje. Parodą rengia LBNY apygardos valdyba, bendradarbiaudama su N. Y. Lietuvių Dailininkų Sąjunga.

Moteris, galinti atlikti namų ruošą, kitus pagelbinius darbus, globoti senus ar mažus, ieško darbo. Skambinti (212) 563-2450 arba (718) 827-7133. (sk)

"ŽAIBAS" ketvirti metai, garantuoti ir patikimai ruošiasi Lietuvoje užsienietiškas maisto prekes pristatyti į namus laiku Kalėdų šventėm! Penkiolikos pakietų pasirinkimas! Kalėdiniai užsakymai priimami iki gruodžio 10-tos dienos. Kreiptis: "ŽAIBAS", 9525 So. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457. Telef. 708 430-8090.

LAISVĖS ŽIBURYS

kviečia visus į 51-ąjį radijo

RUDENS KONCERTĄ — BALIŲ — ŠOKIUS

Šeštadienį, 1992 m. lapkričio 21 d. Pradžia 7 val. vak. punktualiai
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

PROGRAMOJE
humoro ir satyros grupė

ANTRAS KAIMAS
iš Chicago

Po programos — pobūvis.

Veiks turtinga loterija, valgių ir gėrimų bufetai
visose Kultūros Židinio salėse. Maistą gamina SUNRISE CATERERS
(Valentinas ir Regina Meliniai ir Jonas Jadelis).

— ŠOKIAMS GROS ROMAS TELŠINSKAS IR JO ORKESTRAS —

Baliui stalus galima užsisakyti iš anksto pas Stasį Karmaziną 718 - 441-1252.

Bilietai kaina 12 dol. Jaunimui iki 15 metų 5 dol.

Jaunimui bilietai gaunami tik prie įėjimo. Patartina bilietus
įsigyti iš anksto paštu. Čekį atitinkamai sumai ir sau adresuotą
su pašto ženklų voką siūsti:

Lithuanian Radio Club
217-25 54 Ave., Bayside, NY 11364

Bilietai platintojai:

Ž. Jurienė, D. Didžbalienė, A. Stankaitienė, R. Bitėnas,
B. Rutkūnas, R. Kezys, N. ir P. Baltrulioniai, R. Graudys

VISUS ATsilankyti kviečia

LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS

105.9 FM SEKMADIENIAIS 9 - 10 V. RYTO

55 SVARAI — cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., \$98. 22 SVARAI mažesnis paketas \$65. 22 SVARAI mėsos produktai, aliejus \$98. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų. TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772.

Live-in aid wanted for elderly, infirm woman, kind and physically strong. Some English necessary. Phone 212 757-3001 ask for Jenny. (sk.)

Jaunas profesionalas ieško atskiro kambario Brooklyno rajone. Nori dalintis virtuve ir vonios kambariu. Skambinti tel. 1-908-352-7826. (sk.)

Jauna mergina, neseniai atvykusi iš Lietuvos, ieško darbo. Gali slaugyti ligonį, padėti namų ruošoje, prižiūrėti vaikus. Skambinti telef. (718) 628-0730. Prašyti Jurgą. (sk.)

Jauna našlė lietuvė ieško darbo Long Island rajone. Gali dirbti namų ruošos, valymo, vaikų priežiūros darbus. Turi patyrimą ir rekomendacijas vaikų priežiūroje. Pageidauja negyventi darbovietėje. Kalba lietuviškai, rusiškai, angliškai. Skambinti dėl informacijų 516-997-7225. (sk.)